This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

KF 7661

NEDL TRANSFER
HN 6FGP G

WERKING

VAN DE

WET TOT OPHEFFING DER SLAVERNIJ

IN DE

NEDERLANDSCHE WEST-INDISCHE KOLONIËN,

EN

MIDDELEN OM SURINAME VAN VERDER VERVAL TE REDDEN,

DOOR

A. D. VAN DER GON NETSCHER.

NOVEMBER 1866.

'S GRAVENHAGE,
GEBROEDERS BELINFANTE.
1866.

HARVARD UNIVERSITY LIBRARY

Digitized by Google

KF 7661

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

WERKING VAN DE WET

TOT

OPHEFFING DER SLAVERNIJ

IN

DE NEDERLANDSCHE WEST-INDISCHE KOLONIËN,

EN

MIDDELEN OM SURINAME VAN VERDER VERVAL TE REDDEN,

DOOR

A. D. VAN DER GON NETSCHER.

NOVEMBER 1866.

'S GRAVENHAGE,
GEBROEDERS BELINFANTE.
1866.

Digitized by Google

KF 7661

HARVARD
UNIVERSITY
LIBRARY
MAR 27 1947

Peabody fund

Snelpersdruk van GEBROEDERS BELINFANTE,
te 's Gravenhage.

Digitized by Google

Het is thans vier jaren geleden, dat de in November 1861 door den Minister LOUDON aangeboden en door zijn opvolger overgenomen emancipatie-ontwerpen, na door amendementen in de Tweede Kamer belangrijke wijzigingen te hebben ondergaan, wet werden, en er zijn meer dan drie jaren verloopen, sedert den lang verwachten, door velen zoo vurig gewenschten *eersten dag van Julij* 1863, waarop de slavernij in Nederlandsch West-Indië, voor goed heeft opgehouden.

Was het met het oog op de maatschappelijke omwenteling, die uit dezen zoo sterk ingrijpenden maatregel volgen moest, van het uiterst belang om vooraf wel te overwegen, hoe die op de beste wijze ten uitvoer te brengen, hoe door maatregelen van voorzorg, in de zeer natuurlijke en duidelijk voorspelde vermindering van handen-arbeid te gemoet te komen, en op welke wijze daarna, de instandhouding en ontwikkeling der kolonie onder zekere mate van zelf-bestuur, door eigen inspanning te verzekeren, — het kan van groot belang zijn voor de toekomst, om thans een terugblik te werpen op hetgeen gedurende de drie eerste jaren van betrekkelijke vrijheid in de kolonie voorviel en vooral te letten op de tot heden aldaar verkregen uitkomsten. Immers is het meer dan tijd, dat eigen ondervinding duidelijk en ten volle blijke, opdat die, waar men van de elders verkregen ondervinding niet heeft willen partij trekken, in het vervolg tot waarschuwing en wegwijzer diene.

Het belangrijk historisch overzigt van de opheffing der slavernij door Jhr. C. A. VAN SIJPESTEYN, uit officiële bronnen te zamen gesteld en onder den titel van «*Afschaffing der Slavernij in de Nederlandsche West-Indische Koloniën*» in het Bijblad van den *Economist*, Januarij 1866, opgenomen, was als inleiding tot de beoordeeling van die uitkomsten een nuttige en den

Digitized by Google

belangstellenden hoogst welkome arbeid. Daardoor is de aandacht en sympathie voor die zoo zeer beproefde en miskende koloniën bij velen weder opgewekt en die arbeid zal bovendien door deskundigen worden erkend en geraadpleegd, als eene juiste voorstelling van de daaraan voorafgegane en daarmede in verband staande handelingen en gebeurtenissen, *in zoo ver die in verkorten vorm, uit de openbaar gemaakte officiële stukken, te geven was.*— Er verliep echter sedert dat schrijven bijna een jaar vol gebeurtenissen die in het bijzonder voor de kolonie Suriname en de aldaar zoo overwegende arbeids-questie van groot belang zijn, daar overeenkomstig het met den aanvang van dit jaar in werking gekomen Regerings-Reglement de zamenkomst der Koloniale Staten den 9 Mei 1866 voor het eerst plaats had, en men uit de door den Gouverneur bij die gelegenheid uitgesproken openings-rede en het daarop door de Staten gegeven antwoord, zoowel als uit de daarop gevolgde voorstellen, reeds eenig licht gekregen heeft, omtrent de maatregelen die door bestuur en vertegenwoordiging in de eerste plaats noodzakelijk geoordeeld worden, terwijl er door eene Immigratie-Maatschappij begin gemaakt is met den aanvoer van Chinezen, al hetgeen met nog veel meer door de Koloniale Nieuws-bladen, en den 1 September jl. door het derde verslag van den Gouverneur van Suriname, officieel is bekend gemaakt.

Wij willen dus,na het lezend publiek en zoo mogelijk de volksvertegenwoordigers op deze bijdrage van Koloniale Regerings-Historie opmerkzaam gemaakt te hebben, ook met het oog op deze laatste gegevens, den toestand en de vooruitzigten der kolonie nader toelichten en op niet officiële wijze beschouwen.

Te dien einde en ook ter verduidelijking van onze toelichting resumeren wij eerst het vele belangrijke door den heer VAN SIJPESTEYN in slechts honderd bladzijden te zamen gevoegd en besproken; wij toonen daarna kortelijk aan, waarin de door den Minister LOUDON voorgestelde wets-ontwerpen van de vroegere verschilden, en in hoeverre die door de tot wet geworden amendementen der Tweede Kamer, van aard en strekking veranderd zijn, opdat het blijke hoe dit alles in verband staat met den min gunstigen industriëlen toestand, waarin Suriname reeds vervallen is en wat men daarvan verder te wachten heeft wanneer niet spoedig afdoende maatregelen tot redding genomen worden.

De eerste bladzijden van het door den heer v. S. geleverd overzigt zijn gewijd:

1°. aan een kort verhaal van hetgeen reeds in 1807 door het Engelsche

Digitized by Google

Parlement en in 1814 en 1818, door het sluiten van een tractaat tusschen Engeland en Nederland, en de benoeming van een gemengd geregtshof, tot wering en bestraffing van den slavenhandel, gedaan werd;

2°. aan de emancipatie der slaven in de Britsche West-Indische Koloniën, Mauritius en de Kaap-Kolonie, die 1 Augustus 1834 onder voorbehoud van een leerlingschap en 1 Augustus 1838 onvoorwaardelijk plaats had, en

3°. aan de emancipatie in de Fransche Koloniën in 1848.

Daarna herinnert de schrijver, hoe omtrent dien tijd de publieke opinie, reeds lang in Nederland ontwaakt, luider en luider op de afschaffing van de slavernij in onze koloniën aandrong, terwijl nog de onvoldoende toestand onzer geldmiddelen eene regtmatige vergoeding of billijke tegemoetkoming aan de eigenaren der slaven onmogelijk maakte; — en verder hoe voor het eerst in 1851 een stap door de Regering gedaan werd op het moeijelijke terrein der emancipatie-questie, door de indiening van een wets-ontwerp aan de Tweede Kamer, het hoofddenkbeeld waarvan was, vrijverklaring van de slavenkinderen, zonder schadevergoeding aan de eigenaren en hetwelk om de nagenoeg algemeene afkeuring, die daaraan ten deel viel, onafgedaan bleef.

Dan volgt de vermelding van de bij Koninklijk besluit van den 29 Nov. 1853 benoemde Staats-Commissie, aan welke was opgedragen: «*Om te onderzoeken welke maatregelen door de Regering, ten aanzien der «slavenbevolking in de Koloniën van het Rijk zouden behooren te worden ge«nomen, met opdragt om ter zaken de noodige voorstellen te doen.*" De rapporten, door de Commissie uitgebragt, over Suriname Aug. 1855, en over de West-Indische Eilanden en Kust van Guinea Mei 1856, worden besproken en te regt «*een merkwaardige arbeid genoemd, waarin «uitvoerig en helder de geheele aangelegenheid is uiteengezet en dat om de «vele daarin voorkomende hoogst belangrijke bijdragen en toelichtingen een «blijvende waarde zal behouden, niettegenstaande het door de Commissie «daarop gegronde en voor Suriname gedane voorstel, berustende op de ont«eigening van alle plantages waaraan slaven verbonden waren, met toepas«sing van het dessa-bestuur van Nederlandsch Indië op de van slavernij «ontslagenen, zoowel door de Koloniale Authoriteiten als in het algemeen, «werd afgekeurd en ter zijde gelegd.*"

Vervolgens doet de Heer v. S. uitkomen, dat in Julij 1856 de eerste volledige Wets-Voordragt tot afschaffing der slavernij door den Minister Mr. P. MIJER, bij de wetgevende magt werd aanhangig gemaakt, welke echter door diens aftreden in Maart 1858 onafgedaan bleef, en hoe daarna door den Minister van Staat J. J. ROCHUSSEN, in October 1858, April en September 1860, drie verschillende wets-ontwerpen

Digitized by Google

werden ingediend, de twee eerste waarvan ingetrokken werden, terwijl het laatste door het aftreden van dien Minister in December 1860 onafgedaan bleef.

Eindelijk wordt medegedeeld hoe door het benoemen van eene Commissie, bestaande uit de Heeren C. P. SCHIMPF, Generaal-Majoor en vroeger Gouverneur van Suriname, Jonkh. J. J. RAMMELMAN ELSEVIER Jr., vroeger Gouverneur van Curaçao, en A. D. VAN DER GON NETSCHER, vroeger Nederlandsch Zee-Officier en later lid van het hof van Policie (1) in Britsch-Guiana, een wets-ontwerp tot stand kwam, de grondslagen waarvan met kennis van zaken en toestanden waren overwogen en te zamengesteld, en die zoo nà mogelijk voldeden aan den met den Minister Jhr. J. P. CORNETS DE GROOT besproken, terstond door den opvolgenden Minister Mr. J. LOUDON in overweging genomen en officieel op die commissie overgebragten eisch, van «*geheele, gelijktijdige afschaffing der slavernij, «zonder bestaande regten te krenken en op de minst schadelijke wijze voor «industrie en welvaart.*»

Dien ten gevolge kon laatstgemelde Minister reeds in de zitting der Tweede Kamer van 26 April 1861 mededeelen, dat hij bezig was met de zamenstelling van een wets-ontwerp, rustende op de vier volgende grondslagen:

1°. Gelijktijdige emancipatie;

2°. Toekenning van vergoeding;

3°. Een Staats-toezigt gedurende tien jaren;

4°. Immigratie onder leiding en toezigt van het Gouvernement.

Dit ontwerp nu werd, bij Koninklijke boodschap van 20 November 1861, der Tweede Kamer aangeboden; de daarbij gevoegde Memorie van Toelichting wordt een hoogst merkwaardig Staatsstuk genoemd, hetwelk vooral op het punt der Immigratie, steeds eene groote waarde behouden zal.

Ongelukkig voor de West-Indië trad de heer LOUDON 31 Januarij 1862 en vóór dat het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer op dit wetsontwerp was uitgebragt als Minister van Koloniën af en toen voormeld verslag, den 26 Mei 1862 ingekomen, over het algemeen zeer gunstig bleek te zijn, las men in de Memorie van Beantwoording, den 16 Junij 1862 door den inmiddels opgetreden Minister van Koloniën UHLENBECK geteekend, de verklaring: «*dat het nieuw opgetreden bewind «de wet als van zijne zijde ingediend beschouwde, waarop den 2 Julij de «openbare discussiën in de Tweede Kamer, over de opheffing der slavernij «in de Kolonie Suriname, een aanvang namen.*»

(1) Het Wetgevend ligchaam van Britsch-Guiana.

Digitized by Google

Uit het kort overzigt van de amendementen, door welke de wetsvoorstellen der Regering, in spijt van al wat daartegen door den Minister werd ingebragt, in de grondslagen aangetast en dus in de Artikelen van uitvoering zeer gewijzigd en besnoeid werden, blijkt dat zij, gelijk de Heer HARTSEN, als lid van de Eerste Kamer, opmerkte, «*geheel afwijkende en in strijd met het oorspronkelijk doel »der Regering, door de woorden van de Memorie van Toelichting zelven »worden veroordeeld en scheen het, dat de Regering, ten einde slechts een »einde aan de zaak te maken, over elk bezwaar was heengestapt, zelfs »waar het behoud der Kolonie, naar hare eigen meening, gevaar moest »loopen.*"

Zonder in bijzonderheden te treden over hetgeen door den voorsteller der amendementen als reden daarvoor werd aangevoerd en door den Minister UHLENBECK, zoo goed hij mogt, daar tegen werd gezegd, blijkt toch uit het medegedeelde, hoe bij die gelegenheid, *der Regering het heft uit de handen werd genomen*, en dat de toenmalige meerderheid der Tweede Kamer, het door de beide laatst voorafgegane Ministers, vooral in hunne Memoriën van Toelichting zoo duidelijk aangewezen doel, opzettelijk miskend of niet begrepen heeft.

Immers uit hetgeen daaromtrent door den Heer v. S., meestal uit het Bijblad der Staats-Courant, is medegedeeld, blijkt duidelijk:

Hoe de toekenning van vergoeding, die volgens het regeringsvoorstel bestond, in eene regtstreeksche uitkeering van geld en in het leveren van een bepaald aantal vreemde arbeiders of immigranten gedurende tien jaren, veranderd werd: in — een aanzienlijk verminderde geldelijke te gemoetkoming en slechts één millioen guldens gedurende niet langer dan vijf jaren voor immigratie-premiën.

Hoe het Staats-toezigt dat, volgens het regerings-voorstel, voor den tijd van tien jaren was voorgesteld, door de bedoelde amendementen tot *hoogstens* tien jaren werd beperkt en bovendien zeer werd verzwakt door de aan den Gouverneur verleende magt, om daarvan te ontslaan wie hij daarvoor geschikt oordeelt;

En hoe de immigratie van vrije arbeiders, die volgens het regeringsvoorstel, *gedurende den tijd van tien jaren, van Staatswege zou geregeld, geleid en gesteund worden, en waartoe overeenkomstig de bepalingen van het daaraan gewijde vijfde hoofdstuk, drie millioen werden aangevraagd*, ten gevolge van het amendement van het lid der Tweede Kamer Mr. P. VAN BOSSE vervangen werd, door aanmoediging van Immigratie met premiën op den aanvoer door particulieren, gedurende hoogstens vijf jaren, waardoor die voor Suriname zoo boven alles belangrijke aangelegenheid slechts voor een zeer kort tijdsbestek en op zeer be-

Digitized by Google

krompene wijze ondersteund, geheel aan den speculatiegeest is overgelaten.

Ten overvloede neemt de Heer v. S., de beide op 8 Aug. 1862 door de Koninklijke handteekening tot wet verheven zamenstellen van Regerings-beleid en Kamer-amendementen, in hun geheel aan het slot van zijn schrijven over, na nog gemeld te hebben dat de te gemoetkoming, aan de ongelukkige slaven-eigenaren van *St. Martin*, die door het amendement van genoemd Lid der Tweede Kamer van *f* 150 op *f* 30 was teruggebragt, op hunne door den Generaal VAN RADERS en andere vrienden krachtig ondersteunde aanzoeken, bij eene latere wet tot *f* 100 werd gebragt.

Het nu volgende en voornaamste gedeelte van het overzigt, bevat het belangrijkste uit de Gouvernements-Verslagen, die, overeenkomstig het voorschrift der emancipatiewet, voor Suriname tot en met 31 December 1863 en tot en met 31 December 1864 aan de Staten-Generaal werden ingediend, en uit het verslag van den Gouverneur van Curaçao en onderhoorigheden van 10 Mei 1864.

In de verslagen over Suriname werden behandeld:

De uitbetaling der te gemoetkoming; de Immigratie en Kolonisatie; het Staats-toezigt en het beheer der districten; de regten en verpligtingen van de onder Staats-toezigt geplaatsten en hunne huurders; de disciplinaire regtsmagt der districts-commissarissen; de huwelijken; het ontslag van het Staats-toezigt; de verpligting tot gezetten arbeid en het sluiten van werkovereenkomsten; het school- en godsdienstig onderwijs; de ondersteuning van hulpbehoevenden en de verpleging van zieken; het regt tot verkrijgen van grondeigendom der vrijgemaakten; lediggang en zwerverij; belasting door de vrijgemaakten op te brengen; straffen op het niet nakomen der overeenkomsten; de versterking van land- en zeemagt en van de politie.

Vervolgens wordt de dag van de Emancipatie met de daarop gevolgde handelwijzen en toestand der geëmancipeerden uitvoerig en met groote voldoening besproken, en de Gouverneur van Suriname zegt dat, alhoewel er omtrent den arbeid, de orde, de zedelijkheid en den eerbied voor den eigendom van anderen nog veel te wenschen overblijft, hij toch met vol vertrouwen durft verklaren, dat de *Emancipatie tot dusverre goed werkt en dat de uitkomsten alle verwachtingen hebben overtroffen.*

Als bewijzen daarvoor wijst de Gouverneur in het Verslag van 1863 op de 18,500 contracten, die door de zorg en tusschenkomst van het Koloniaal bestuur gesloten werden en de betrekkelijk hooge prijzen die bij den openbaren verkoop der gouvernements-plantages door ingezetenen van Suriname betaald werden, en waaruit zijns inziens vertrouwen

Digitized by Google

op de toekomst blijkt. In hetzelfde Verslag staan echter, grootendeels in tegenspraak met deze gunstige teekenen, de reeds in 1863 en 1864 (dat is slechts anderhalf jaar na de emancipatie), tot op twee derden verminderde uitvoer van producten, de ontzaggelijke duurte waartoe volgens het Verslag, de eerste levensmiddelen sedert de afschaffing der slavernij gestegen zijn en de menigvuldige en zeer moeijelijk te beletten diefstallen van bananen en andere te veld staande gewassen of grondprovisiën, waaruit men de gevolgtrekking maken moet dat de bovenbedoelde verwachtingen niet hoog gespannen waren, daar die door deze uitkomsten nog overtroffen zijn. Ook blijkt uit het overzigt der verschillende Regeringsdaden, dat over 1864 niet minder dan zes verschillende verordeningen ter regeling en bevordering van Immigratie in Suriname werden afgekondigd; dat op ult. December 1864 in die kolonie waren slechts 481 Immigranten van Barbados, 201 van Madeira en 313 Chinezen, en dat de Gouverneur van meening bleef, dat de toenemende Immigratie op grooter schaal, dan tot dus ver het geval was, nog steeds hoogst wenschelijk is.

Verder, dat de proef door eenige te Amsterdam gevestigde belanghebbenden genomen, in zóó verre gelukte dat met het schip *Tricolor*, 287 Chinesche Immigranten (waaronder 51 vrouwen), te Suriname werden aan land gebragt, hoewel uit latere officiële berigten bekend is, dat er van de 475 ingescheepten, gedurende de reis van 115 dagen, 107 overleden!

Er zijn — zoo zegt de Gouverneur — pogingen aangewend om eene juiste opgave te erlangen van het aantal werkdagen door de van slavernij ontslagenen geleverd, ten einde daaruit tot het besluit te komen, hoe veel werkverzuim heeft plaats gehad en, afgaande op de niet volledige mededeelingen, is er verkregen 70% arbeid tegen 30% verzuim, eene uitkomst waarover men alle reden heeft tevreden te zijn. Echter blijkt eene bladzijde verder dat in 1864 slechts 15,759 contracten gesloten werden, dat is 2741 minder dan in 1863, terwijl slechts 287 Immigranten uit China werden aangevoerd, die natuurlijk geen twintigste van het daardoor ontstaan tekort in arbeid konden aanvullen, en hetgeen dus in sterke tegenspraak is met de door den Gouverneur te kennen gegeven, zeer hoopvolle, maar niet verklaarde veronderstelling dat de productie na 1865 wel weder zal toenemen.

Eindelijk, zonder die blijmoedige beschouwing van den Gouverneur tegen te spreken of daarmede in te stemmen, besluit de Heer v. S. zijn overzigt, met het overnemen van de laatste woorden van het Verslag, waarin de toestand van de Kolonie bij het einde van 1864, aldus in korte trekken is te zamen gevat:

Digitized by Google

« Wanneer men den geheelen toestand in 1864 nagaat zonder de donkere « punten voorbij te zien, bestaat er reden om voldaan te zijn. Dat de « productie den eersten tijd na de opheffing der slavernij verminderen zou, « dat de vrijgemaakten na hunne Emancipatie niet reeds dadelijk arbeid- « zame, zedelijke menschen zouden zijn, moest worden verwacht. Het was « te voorzien dat een aanvankelijke achteruitgang het gevolg kon zijn van « de groote, zoo diep ingrijpende maatschappelijke hervorming, welke deze « kolonie ondergaan heeft. Niettemin is de productie, met het oog op de « omstandigheden, bevredigend geweest, en naar het zich laat voorzien, zal « die in 1866 weder toenemende worden. En wat de zedelijkheid betreft, « zoo geeft het grooter getal huwelijken, de meer en meer onder de vrij- « gemaakten zich ontwikkelende zucht tot het familie- en maatschappelijk « leven in verband tot den goeden geest en de goede gezindheid die hen bezie- « len, aanvankelijk reden van tevredenheid. Men vergete niet dat het tijdstip « waarop een langdurige slavernij heeft opgehouden te bestaan, nog te nabij, « is, om nu reeds groote resultaten van de vrijverklaring te verwachten. »

« Leiding behoeven de vrijgemaakten, maar steeds onder den heilzamen « dwang van het Staats-toezigt, want rijp om van allen band losgelaten te « worden zijn zij niet.

« Hetgeen in het vorig Verslag, omtrent de noodzakelijkheid van dat Staats- « toezigt en van krachtiger Immigratie van arbeiders werd gezegd, wordt ook « thans met den meesten nadruk herhaald.

« Daar echter de Regering niet alleen stellig verklaard heeft, dat de Staat « zich niet belasten wil met den aanvoer van Immigranten, maar tevens den « aanvoer door particulieren zoo veel mogelijk heeft vergemakkelijkt en in de « hand gewerkt, zullen belanghebbenden zelven voor Immigranten moeten zor- « gen. Twee omstandigheden staan daartoe in den weg. Gebrek aan kapitaal « bij de eigenaren van kleine plantages en de hoop van goedkooper inlandsche « werklieden te erlangen of gedurende ettelijke jaren te behouden."

Van het zeer uitvoerig en belangrijk Verslag van den Gouverneur van Curaçao en onderhoorigheden, wordt door den Heer v. S. een voldoend overzigt gegeven en het zeer duidelijk en logisch resumé van den Gouverneur geheel overgenomen. Wij komen daarop later terug.

Het geheele overzigt van v. S. wordt besloten met eene *opgave van de gedurende* 1865 in Suriname onder contract werkende vrijgemaakten en Immigranten en van den uitvoer der Kolonie naar Nederland, Noord-Amerika en andere landen gedurende 1863, 1864 en 1865, benevens een recapitulatie van den geheelen uitvoer over de jongste tien jaren, welke laatste cijfers vooral zeer sterk tot den opmerkzamen lezer spreken, en die wij hierbij overnemen, ten einde daarvan ter regter plaats gebruik te maken:

Digitized by Google

UITVOER VAN SURINAME GEDURENDE DE LAATSTE TIEN JAREN.

	Suiker. Amst. Pond.	Cacao. Amst. Pd.	Koffij. Amst. Pd.	Katoen Amst Pd	Melassie Gallons.	Rum en Dram Gallons.
1856	32,362.303	245,041	383,707	807,190	820,047	100,454
1857	31,896.993	354,844	716,649	556,023	854,924	112,267
1858	25,168.103	361,337	134,101	775,059	629,290	118,628
1859	25,275.219	451,757	665,214	544,108	622,811	100,454
1860	33,375.667	507,465	488,069	561,580	870,173	167,510
1861	31,753.369	504,208	139,735	478,875	673,723	191,001
1862	32,775.681	657,177	126,021	451,920	775,233	166,089
1863	27,365.364	615,922	281,540	374,155	625,193	123,732
1864	20,441.708	760,539	181,008	278,150	499,277	78,570
1865	15,612.805	661,849	237,484	348,353	388,033	35,666

In het jongste (Sept. jl.) aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangeboden 3de Verslag van de uitvoering der Emancipatie in Suriname (1 Julij 1865 tot 1 Julij 1866), wordt door den Gouverneur herhaald of verwezen naar hetgeen in de vorige Verslagen daaromtrent gezegd is.

De in 't jaar 1865 zoo aanzienlijk verminderde uitvoer van producten wordt daarin toegeschreven, deels aan de zware regens, deels aan de vele verhuizingen der vrijgemaakten.

Het bedrag der tot 1° Januarij 1866 uitbetaalde te gemoetkoming blijkt daaruit te zijn: — *f* 9,536,078 — en hetgeen nog te betalen bleef *f* 328,000.

Met betrekking tot de Immigratie werden gedurende 1865 twee verordeningen afgekondigd, ter opheffing van belemmerende bepalingen en ter verbetering of uitbreiding van toezigt en uitloving van premiën.

Op ult°. December 1865 waren er 1265 voor veld-arbeid gecontracteerd hebbende Immigranten in de Kolonie, waarvan 684 Chinezen, 410 Negers en Kleurlingen uit de naburige West-Indische Koloniën en 171 Maderianen.

De overige in de Kolonie aanwezige Chinezen, Maderianen en Engelsche Negers, wier aantal niet juist is op te geven, waren bij het

Digitized by Google

einde hunner contracten ongezind een ander te sluiten, terwijl sommige der laatstgenoemden reeds terstond bij hunne komst alhier weigerden zich bij contract te verbinden; eenige hunner werken zonder overeenkomst op plantages en oefenen den kleinen landbouw voor eigen rekening uit, of wel houden kleine winkels van levensmiddelen, waarmede het, vooral den Chinezen, zeer goed gaat.

De Chinezen trachten zich met de overige bevolking te vereenzelvigen. Zij nemen bijna allen de kleederdragt en de gewoonten van de hier gevestigde Europeanen aan. Verscheidene hebben de Christelijke Godsdienst omhelsd; enkelen zijn in het huwelijk getreden met inlandsche vrouwen; en de meesten hunner leven met de zoodanige buiten huwelijk. Wanneer men hierbij in aanmerking neemt, dat in deze Kolonie het getal vrouwen dat der mannen overtreft, dan ligt daarin wel eenige grond om niet te veel te hechten aan de moeijelijkheid om Chinesche vrouwen te bekomen.

Aan premiën is in 1865 uitbetaald *f* 30,910, voor de met het schip *Tricolor* aangebragte Chinezen, die er allen gezond en sterk uitzagen en op de plantaadjes, waar zij te werk zijn, voldoen. Te betreuren is het, dat van de te Honkong ingescheepten een groot aantal gedurende de reis, ten gevolge van eene aan boord heerschende ziekte, is overleden.

Voegt men de voormelde som bij het vroeger en in de eerste zeven maanden van 1866 wegens premiën uitgekeerde bedrag, dan verkrijgt men een totaal van *f* 123,681, waarvan *f* 115,000 voor Chinezen en *f* 8586 voor Maderianen en Barbadianen.

Eene te Amsterdam opgerigte *Surinaamsche Immigratie-Maatschappij* stelt zich ten doel Immigranten, vooral uit China, binnen de Kolonie aan te voeren. Van hare pogingen wordt veel goeds verwacht.

Bij eenige belanghebbenden bestaat het voornemen om vrije Negers uit de Vereenigde Staten als Immigranten aan te voeren, hetgeen echter niet gemakkelijk schijnt, daar zij niet gaarne emigreren. Kunnen van daar geschikte lieden verkregen worden dan is hunne overkomst als Immigranten zeer wenschelijk, ook om tot evenwigt te dienen bij toenemenden aanvoer van Chinezen. Hoe nuttig eene immigratie dier negers ook zij, wanneer zij zich bij contract verbinden om voor een bepaalden tijd den veld-arbeid op plantages te verrigten, even onraadzaam daarentegen wordt eene *Kolonisatie* van hen geacht, wijl die, tot hoofddoel hebbende ze hier, zonder eenige verbindtenis, op zich zelven te doen staan, van verderfelijken invloed zou wezen voor de onder Staatstoezigt geplaatsten en andere op contract arbeidende negers en immigranten, die alras op het voorbeeld dier nieuw aankomenden aan geene werkovereenkomsten meer gehouden zouden willen zijn, maar op eigen

Digitized by Google

grondjes zouden willen werken, of, beter gezegd, dit zouden voorwenden, om zich aan den arbeid te onttrekken. Op de ook in naburige Koloniën ondervonden hoogst nadeelige gevolgen van de vestiging op zoogenaamde kleine grondjes is reeds vroeger gewezen.

In het resumé van dit Verslag herhaalt de Gouverneur zijne in de vorige Verslagen reeds geuite opinie dat de Emancipatie kan worden aangemerkt boven verwachting te zijn geslaagd, en dat men zich meer en meer met het Staats-toezigt vereenigt.

Verder, dat de geest der vrijgemaakten goed is, terwijl in hunne zedelijkheid en gedrag, al mogen die nog te wenschen overlaten, langzamerhand vooruitgang te bespeuren is.

Zonder de minste moeijelijkheid werden nieuwe werk-overeenkomsten gesloten, deels met dezelfde, deels met andere huurders. En hebben de verhuizingen met de daaraan onmiskenbaar verbonden nadeelen, ook in 1865 zich voorgedaan, zoo zijn daarentegen ook eenige Contracten gesloten om voor langer dan een jaar plantage-arbeid te verrigten, hetgeen van groot belang voor den planter is, die daardoor meer geregelde en blijvende werkkracht erlangt; evenwel zijn door de vele verhuizingen reeds eenige plantages geheel van werkvolk verstoken en blijkt uit een daarvan overgelegden Staat, dat op 1 Januarij 1866 slechts 14,400 vrijgemaakten en 923 Immigranten onder Contract werkzaam waren.

Volgens de opgaven der Districts-Commissarissen waren van de in 1865 op de plantages verschuldigde werktaken 68 percent verkregen en dus 32 percent verloren. (1)

De productie, zoo luidt het hier weder, belooft in 1866 gunstiger uitkomsten, en daar het Verslag pas in Julij 1866 is afgesloten en verzonden en de zes eerste maanden van 1866 een belangrijk hooger cijfer van uitvoer geven dan de bijzonder ongelukkige zes eerste maanden van 1865, zoo kon met vrij veel zekerheid de gedane voorspelling herhaald worden, dat de productie en uitvoer in 1866 minder ongunstig zullen zijn dan die in 1865 waren.

Ook meent de Gouverneur nog steeds, dat uit den overgelegden Staat van verkochte plantages en gronden kan afgeleid worden, dat er nog ondernemingsgeest en vertrouwen bestaat, daar, hoezeer een aantal verlaten gronden voor zeer geringe prijzen verkocht werden, toch voor eenige plantages vrij goede prijzen werden besteed.

---

(1) De onder Contract arbeidenden zijn gehouden 300 werkdagen of taken 's jaars af te doen; 68 percent daarvan is dus slechts 204 werkdagen gedurende dit jaar.

Digitized by Google

Het geheel wordt besloten met des Gouverneurs herhaalde verklaring, dat «*van de handhaving van het Staats-toezigt en van Immigratie «de toekomst van Suriname vooralsnog afhankelijk is.*»

Tot dusverre de officiële waarheid, die zelfs, *wanneer zij de geheele en volmaakte waarheid is*, zich niet altoos geheel naakt vertoont, maar dikwijls ook bij de eerlijkste bedoelingen, door de bijzondere zorg en vooringenomenheid van den ambtelijken berigtgever, welvoegelijk gekleed en naar de eischen des tijds voorgedaan wordt, hetgeen niet zelden tot verkeerde gevolgtrekkingen en onvoldoende besluiten leidt, omtrent de maatregelen die in de bijzondere behoeften der Maatschappij en hare nijverheid noodzakelijk zijn.

Immers wat men wenscht, neemt men zoo ligt voor waarheid aan en het is eene ondankbare taak om berigten te geven, waardoor de meerderheid in den lande als tegen wil en dank van een mingunstigen toestand overtuigd moet worden, en zoo bedriegt men soms zich zelven zoowel als anderen omtrent de toekomst.

Dat men daartoe ten opzigte van Suriname op weg is, zal blijken door de snelle vermindering van den uitvoer als gevolg van den arbeidsnood en het daaruit reeds ontstane zeer dringende gevaar voor de toekomst der Kolonie, op meer sprekende wijze in het licht te stellen, dan door de Gouvernements-Verslagen geschied is.

Toen de Regering, na vele jaren dralen en weifelend rondtasten, niettegenstaande de zekerheid van groote verliezen voor de eigenaren der slaven, van tijdelijken achteruitgang der Koloniale Nijverheid en van eene aanzienlijke opoffering uit 's lands kas, eindelijk in goeden ernst aan de afschaffing der slavernij begon te denken en men tot het afdoend besluit kwam om de voorlichting en hulp van drie practisch deskundigen, bij de zamenstelling der daartoe vereischte wetten in te roepen, had men omtrent Neger-Emancipatie en vrijen arbeid, om niet te spreken van de vroegere ondervinding in *St. Domingo*, *Venezuela*, *Centraal Amerika* en elders verkregen, ook de daaromtrent alles afdoende zes en twintigjarige ondervinding in de Engelsche en twaalf-jarige in de Fransche Koloniën tot bakens en wegwijzers, en waren bovendien 's lands geldmiddelen, — dank de aanhoudend inkomende Oost-Indische baten, — in zoodanig gunstigen toestand, dat men den Negerslaaf regt kon doen,

Digitized by Google

zonder zijn meester te berooven, daar nu eene billijke vergoeding kon gegeven worden voor de hem vroeger, door 's lands wetten verzekerde en thans te ontnemen aanspraken op den persoon en arbeid van den slaaf.

Maar bovendien kon men daardoor eenigzins vrijgevig zijn en door een oordeelkundigen uitleg van eene betrekkelijk geringe som eene voldoende immigratie van vreemde arbeiders op touw zetten, waardoor het met zekerheid te verwachten te kort aan tot den veldarbeid genegen handen, zou aangevuld en het verval der kolonie zou voorkomen zijn, waarvan zoowel de vrijgemaakten als alle de in de kolonie belanghebbenden, de slagtoffers zullen worden.

Dus behoefden ook niet meer in aanmerking te komen de achtereenvolgens bij de vroegere Emancipatie-ontwerpen tot grondslag genomen denkbeelden, — van kostelooze opheffing van het meesterschap door gedwongen arbeid in dorpen en stads-gilden — noch van afschaffing der slavernij onder voortdurend Staats-toezigt en verpligting tot arbeid voor bepaald loon bij de oude meesters, met onteigening van gronden en slaven tegen verschillend bedrag van schadeloosstelling; — noch van die waarbij aan de eigenaren de vrijheid werd gelaten, om hunne plantages en gronden al dan niet tegen vergoeding aan het Gouvernement over te dragen, onder voorwaarde van met een gedeelte der voor de slaven toegekende schadeloosstelling eene Koloniale bank, ter bevordering van Nijverheid en Immigratie, op te rigten. En zelfs het laatste door den Minister J. J. ROCHUSSEN in Sept. 1860 ingediende Wets-ontwerp, hoezeer daarbij voor het eerst, met practischen blik op de toekomst der Koloniale nijverheid, de noodzakelijkheid van Immigratie *als gelijktijdigen maatregel* met de Emancipatie erkend werd, meende men niet te kunnen volgen, — vooreerst, om de ook daarin voorkomende bepalingen van te zamenhouding der plantage-magten en van verpligting tot arbeid bij de oude meesters, die, hoewel tegen billijk loon den van slavernij ontslagenen opgelegd, de daartoe vereischte zeer strenge toepassing van het Staats-toezigt voor onbepaalden tijd zou noodig gemaakt hebben; ten tweede, omdat de daarin voorkomende aanmoediging van Immigratie *door premiën aan particulieren*, geoordeeld werd evenmin als de eerste denkbeelden, aan de drie tot grondslag gestelde voorwaarden te zullen voldoen.

Die voorwaarden, na rijpe overweging en raadpleging van de elders verkregen ondervinding gesteld, waren, zoo als gezegd:

> «*Het afschaffen der slavernij, zoo spoedig doenlijk en gelijktijdig voor*
> «*allen, zonder bestaande regten te krenken en zoo veel mogelijk met*
> «*behoud van de orde en welvaart der Kolonie.*»

Digitized by Google

Ter verwezenlijking daarvan liepen dus de beschouwingen:

1°. Over het wanneer en hoe, van de aan den slaaf te schenken vrijheid;

2°. Over het bedrag van de aan den slaveneigenaar toekomende vergoeding en de beste wijze waarop die te verstrekken;

3°. Over de te gelijker tijd vast te stellen maatregelen tot behoud der Kolonie.

Op de eerste vraag kan, behoudens orde, zedelijkheid en welvaart, de vrijverklaring voor allen gelijktijdig, geheel en onvoorwaardelijk zijn? was de welbekende, sedert jaren daaromtrent in de Engelsche en Fransche koloniën verkregen en officieel door de Regering erkende en bekend gemaakte ondervinding een afdoend antwoord, daar de dadelijke en geheele vrijverklaring aldaar, in vele opzigten zeer nadeelige gevolgen had, vooral door de daaraan verbonden geheele opheffing van verpligting tot arbeid, die, wel verre van vrijen arbeid te doen ontstaan, vooral in de met Suriname te vergelijken koloniën, binnen zeer korten tijd na de emancipatie tot aanzienlijke vermindering en achteruitgang geleid heeft. Er werd dus voorgesteld dat de slavernij zou worden afgeschaft den 1 Julij 1863, gelijktijdig voor de geheele bevolking, *maar dat die niet zou zijn geheel onvoorwaardelijk*, daar men een bijzonder toezigt van den Staat voor den tijd van tien jaren noodig oordeelde, tot opleiding van de uit slavernij ontslagenen tot het familie- en maatschappelijk leven, tot het weren van lediggang en het regelen der verpligting tot arbeid, en in 't algemeen tot het nemen van maatregelen, welke in het belang der kolonie en der vrijgemaakten noodig zijn.

De tweede vraag, die de vergoeding betrof, was in beginsel spoedig beslist, daar de regtmatige aanspraken van de slaven-eigenaren daarop voor geen oogenblik in twijfel getrokken konden worden; want wat ook uit Christelijk en philantropisch standpunt tegen de slavernij gezegd kan worden, die aanspraken waren door en onder de Oud-Hollandsche en Nederlandsche wetten verkregen en gewaarborgd, en geen opvolgende Nederlandsche Regering mogt dus de regten daardoor ontstaan ontkennen noch verkrachten; ook had geen andere Natie bij Emancipatie van slaven, het regt op vergoeding aan de eigenaren betwist; kon Nederland dus minder dan regtvaardig, dan billijk en eerlijk handelen?

Er was dan ook alleen zorgvuldig onderzoek en overweging over het bedrag en de wijze waarop in billijkheid ten opzigte van den eigenaar en van den Staat, en tevens met het oog op de industrie en welvaart der Kolonie, die vergoeding zou geschieden; zou men den eigenaar den hem ontnomen arbeid alleen in geld vergoeden of zou men hem dien geheel of gedeeltelijk door den aanvoer van nieuwe arbeiders terug-

Digitized by Google

geven? — Het slot was, dat de bij Art. 2 der Wet, den slaven-eigenaren toegekende vergoeding, zou bestaan, voor Suriname in eene som van *f* 300 voor elken slaaf zonder onderscheid en in eene te gemoetkoming van drie millioen ter bevordering van Immigratie, voor Curaçao en onderhoorigheden *f* 250, voor Saba *f* 200, voor St. Martin *f* 150 per hoofd.

Omtrent de derde vraag: — Welke maatregelen voor te schrijven waren tot behoud der Kolonie, — werd met de volle kennis en ondervinding van hetgeen daaromtrent in de Britsche en Fransche Koloniën was voorgevallen, en zonder verschil van meening de Immigratie op ruimere schaal *en onder de leiding der Regering*, als het voorname en onmisbare redmiddel voor de groote landbouw-industrie en welvaart van *Suriname* aanbevolen en werd, met goede redenen en onwedersprekelijke cijfers gesteund (1), Art. 4 der Wet, voorgesteld, *dat de Immigratie van vrije arbeiders gedurende tien jaren, door de Regering geleid en ondersteund zou worden*, terwijl daarvan voor Curaçao en de overige eilanden geen sprake was. Ook werd voor Suriname de combinatie van tien Jaren bijzonder Staats-toezigt over de van slavernij ontslagen bevolking en van tien jaren leiding en ondersteuning van Immigratie voorgesteld, ten einde *het met zekerheid te verwachten te kort in beschikbare werkkrachten, gedurende dat tijdsbestek, zonder vermindering van productie en welvaart, op voldoende wijze aan te vullen.* Het Staats-toezigt was daartoe vergezeld van de verpligting der geëmancipeerden om gedurende dien tijd werkovereenkomsten te sluiten met meesters naar eigen keuze, op plantages voor ten minste één, hoogstens drie jaren, in de stad voor korter tijd, terwijl de Gouvernements-Immigratie was gesteund en financieel mogelijk gemaakt door de bepaling, dat de huurder voor elke overeenkomst tot plantage-arbeid, hetzij met een onder Staats-toezigt geplaatsten, hetzij met een Immigrant gesloten, eene bijdrage zou betalen van *f* 12 's jaars voor de mannen en *f* 6 's jaars voor de vrouwen, ten einde, met het bedrag daarvan en met de drie millioen guldens als gedeeltelijke vergoeding gevraagd, de kosten te bestrijken van p. m. 25000 immigranten van beide geslachten en verschillenden landaard, die op goede gronden berekend en aangewezen werden, als, over den tijd van tien jaren, tot instandhouding der kolonie noodig te wezen.

(1) Zie de reeds genoemde uitvoerige Memorie van Toelichting van den Minister Loudon, bij het hier bedoelde Wets-Ontwerp, 20 November 1861 der Tweede Kamer aangeboden, en waarin de geheele zaak, en in 't bijzonder de noodzakelijkheid van Immigratie, *op ruime schaal en onder de leiding der Regering*, met statistieke bewijsgronden en drang van redenen, wordt aangetoond.

Digitized by Google

De tot plantage-arbeid geschikte bevolking zou daardoor omtrent verdubbeld zijn, en al had zich ook, even als in Britsch-Guiana, meer dan de helft van de oude bevolking, binnen tien jaren na de vrijverklaring aan den veldarbeid onttrokken, zou door die vermeerdering van werklieden, de achteruitgang en het spoedig verval der groote landbouw-industrie voorkomen zijn en had men later, door de ondervinding geleerd, kunnen beproeven, om die door andere middelen uit te breiden, en welligt om den eenmaal aangevangen stroom van immigratie geheel zonder steun van den Staat voort te zetten.

De voordeelen, aan de dus voorgestelde schikking verbonden, waren bovendien, dat de kleine planters op gelijken voet met de kapitalisten geholpen zouden zijn; dat niemand zich geheel aan medewerking of ondersteuning van de voor allen in min of meer groote mate belangrijke en onmisbare vermeerdering van arbeidende bevolking zou hebben kunnen onttrekken, en bovenal, dat de misbruiken zouden geweerd, het groote en onverantwoordelijke verlies van menschenlevens zou voorkomen zijn, die veelal uit particuliere speculatie in arbeiders en immigranten ontstaan, en de ondervinding waarvan, zoowel het Engelsche als Fransche Gouvernement deed besluiten, om die voor eigen Koloniën. van waar ook, te verbieden, en zelfs tusschen de kusten van Afrika en andere landen zoo veel mogelijk te beletten, of door het sluiten van tractaten te doen ophouden, ten gevolge waarvan nu, zonder dadelijke tusschenkomst der Regeringen, alle kans is afgesneden om koelies uit Britsch-Indië en negers uit Afrika te krijgen, terwijl zelfs, volgens de laatste daaromtrent ontvangen berigten, zeer weinig kans bestaat om uit de Vereenigde Staten van Noord-Amerika geschikte arbeiders te krijgen, die zich bij contract voor twee of meer jaren tot plantage-arbeid verbinden willen, zonder welke verbindtenis hunne komst in de kolonie vooralsnog meer kwaad dan goed zou doen.

Hoe bij de voorwetenschap van alle deze zaken en niettegenstaande de duidelijk uiteengezette bekendmaking daarvan door de Regering aan de beide Kamers, de wel beraamde Regerings-voorstellen, door amendementen verminkt werden, zoodat de regtmatig aan de eigenaren toekomende vergoeding voor alle de Koloniën werd verminderd, de zekerheid en gelijke werking van het alleen op Suriname toegepaste Staats-toezigt werd verzwakt en de aldaar zoo onmisbare toevoer van nieuwe werkkrachten aan den ondernemingsgeest van particulieren overgelaten, geheel in het onzekere bleef, werd terstond na het tot wet verheffen van de aldus verminkte wets-voorstellen, October 1862, door ons aangewezen in eene brochure, «*De opheffing van de slavernij «en de toekomst van Nederlandsch-West-Indië*,» en is thans uit enkel

Digitized by Google

officiële bronnen, zonder toepassing en gevolgtrekkingen door den heer v. S. vermeld, terwijl de nadeelige gevolgen van dit «laisser aller» en zwak regeren, thans dagelijks door de uitkomsten bevestigd worden.

Maar wat met het oog op die uitkomsten hoogst merkwaardig genoemd mag worden, is, dat ook in de reeds genoemde memorie van toelichting van den Minister LOUDON, ter verklaring der grondslagen van het door de Regering voorgesteld immigratie-plan, gezegd werd:

«Wanneer men naar het voorbeeld der onmiddellijk aangrenzende «en gelijksoortige koloniën Britsch- en Fransch-Guiana oordeelt, moet «het door de opheffing der slavernij in Suriname te verwachten verlies «van arbeid, niet minder dan twee derden gesteld worden, ten zij daarin «door het Staats-toezigt, nog voor een tal van jaren eene gunstige wij«ziging kunne worden gebragt. — Echter bij de meest gewenschte uit«komst der onder het Staats-toezigt gesloten werkovereenkomsten, zal «de verminderde dwang en de meerdere vrijheid van beweging en eigen «wil een sterken invloed uitoefenen op het totaal van den arbeid, en «mag men zich niet vleijen, dat onder het Staats-toezigt de teruggang «van den onder slavernij verkregen arbeid en stapel-producten minder «dan een derde zal bedragen.»

Zoodat het dus vóórzien en zelfs officieel aangewezen was dat bij gemis van tijdige immigratie een teruggang van arbeid en productie zou plaats hebben, van minstens twee derden, onder geheele en *onvoorwaardelijke vrijverklaring*, en van minstens één derde onder het Staatstoezigt, dat tien jaren duren zou; — en wat nu is er binnen slechts twee en een half jaar, niettegenstaande het Staats-toezigt en den zoo geroemden goeden geest der van slavernij ontslagenen, gebeurd?

De uitvoer van suiker, die gedurende de zeven laatste jaren vóór de emancipatie gemiddeld 30,372,000 pd., en gedurende de laatste drie jaren vóór de emancipatie nog gemiddeld 32,635,000 pd. bedroeg, daalde reeds in 1864 tot 20,441,000 pd. en in 1865 tot 15,613,000 pd., en dus veel sneller dan voorspeld of te voorzien was, *tot beneden de helft van vroeger, en tot aanvoer van nieuwe werkkrachten werd genoegzaam niets gedaan.*

Het snel verval der groote landbouw-nijverheid, door belanghebbenden bij iedere mail in honderd brieven beschreven, is dus niet te ontkennen, daar de vermindering van producten veel grooter is dan men zich dit onder het Staats-toezigt en de gesloten werkovereenkomsten in zoo korten tijd had voorgesteld, terwijl de schadelijke zuinigheid en verkeerde toepassing der beginselen van vrijen handel op de aanwerving en het vervoer van Immigranten, welke bij het ter

Digitized by Google

zijde stellen van het door de Regering voorgestelde Immigratie-plan voorzaten, nu door de officiële cijfers bewezen, nog helderder uitkomen, wanneer men bedenkt dat het daardoor aangewezen verlies, zelfs tegen zeer lage schatting veel meer bedraagt, dan de als gedeeltelijke vergoeding tot steun der Immigratie aangevraagde, maar niet toegestane drie millioen.

Men vergelijke slechts het bovengenoemde gemiddelde cijfer van de suiker over de zeven laatste jaren vóór de emancipatie, bij die van 1863, 1864 en 1865 ieder in het bijzonder, dan vindt men het te kort van 3,007,000 pd. + 9,931,000 pd. + 14,760,000 pd. = 27,698,000 pd. suiker, om van de vermindering in de overige producten (de cacao alleen uitgezonderd) niet te spreken, daar die te zamen slechts een klein gedeelte van het geheele geldswaardig bedrag uitmaken, maar waardoor toch het totaal verlies, dank slechts twee en een half jaar betrekkelijke vrijheid, omtrent gelijk staat aan dat van een geheel jaars productie.

Volgens het Regerings-voorstel zouden, ter voorkoming van stilstand en verlies, al terstond bij de aanneming der Emancipatie-wet Aug. 1862, en dus reeds een jaar vóór de afschaffing der slavernij, de meest afdoende maatregelen door de Regering genomen zijn om Immigratie uit China, de Madera- en Wester-Eilanden, de Kaapverdische Eilanden, de Kust van Afrika en misschien ook uit Britsch-Indië te krijgen en zou daardoor nu reeds op de best mogelijke wijze eene vermeerdering van 9 à 10 duizend onder contract arbeidenden gewonnen zijn, terwijl in plaats daarvan, tot heden slechts zoo veel honderden zijn ingevoerd en, zoo als vermeld is, de eindelijk genomen eerste proeve van aanvoer door particulieren jammerlijk ongelukkig was door ongemeen groote sterfte gedurende den zeer langen overtogt.

Ook is er op deze wijze voortgaande nog veel teleurstelling en stilstand te wachten, immers hoewel van de in 1865 te Amsterdam opgerigte vennootschap « *De Surinaamsche Immigratie-Maatschappij*," met het oog op de vlijtige en kundige personen die zich aan het hoofd daarvan stelden, voor de aandeelhouders gunstige finantiële uitkomsten te wachten zijn, voor de Kolonie is daarvan geen redding te hopen (1),

(1) Die Maatschappij stelt zich voor met een kapitaal van *f* 500,000 gedurende vijftien jaren, *voor rekening, risico en op orde van derden*, in het buitenland Immigranten te huren, om die tegen een Commissie-loon in de Kolonie Suriname aan te voeren, en door hare tusschenkomst werden in Maart en Junij, twee ladingen Chinezen aldaar aangebragt, gezamenlijk 801 individuën, met het betrekkelijk gering verlies van 20 dooden, gedurende de zeer korte reizen van tusschen de 90 en 100 dagen.

Digitized by Google

omdat de bezwaren en teleurstellingen tot heden door alle ondernemingen voor particuliere rekening ondervonden en het beperkt terrein uit den aard der zaak aan dergelijke speculatiën toegewezen, ook deze onderneming eigen moeten zijn en die dus niet in meer uitgestrekten zin in de behoeften aan arbeidende bevolking en tevens aan de eischen van orde en zedelijkheid zal kunnen voldoen.

Men denke slechts aan de groote kosten door den aanvoer van vrouwen en kinderen veroorzaakt, tegenover den korten duur der verpligte werkovereenkomsten van de mannen en daarbij dat, hoe ook de speculatie uitvalt, de ongelukkige derde partij, voor wiens rekening die geschiedt, geheel verantwoordelijk blijft voor kosten en uitschotten, al gaan ook de transporten geheel of gedeeltelijk verloren, zoo als niet zelden door oproer, schipbreuk, brand, desertie of ziekten gebeurd is. — Ook dat bovendien eene zorgvuldige en goede keuze van individuën, waarvan hier zoo veel afhangt, niet zonder moeite, geduld en kosten mogelijk is en dat het vervoer van een niet te groot getal Immigranten in zeer groote en snelzeilende schepen, maar zelden met de voorhanden zijnde middelen en met de berekeningen van de speculanten uitkomt. Men verwondere zich dan ook niet, wanneer zelfs zonder groote zeerampen en ook wanneer men zich (zoo als bij de eerste ongelukkige proeve met *de Tricolor* welligt het geval was), geheel aan de letter van de Immigratie-verordeningen houdt, vele der op deze wijze aangevoerde Chinezen den dood op reis vinden, of ongeschikt en door ziekte uitgeput eene zeer onvoldoende en waarlijk in alle opzigten te duur betaalde hulp zullen zijn (1), behalve dat ook in Suriname de reeds elders verkregen ondervinding bevestigd wordt, dat eene Immigratie op ruime schaal, uitsluitend van Chinezen, aan overwegende bezwaren onderhevig is.

Maar wij zagen, dat bij de onder deze omstandigheden zoo uiterst geringe kans op een voldoenden aanvoer van geschikte Immigranten, het aantal der op 1 Jan. 1864 onder contract arbeidenden 18,500 was, dat dit den 1 Jan. 1865 tot 15,759 daalde en uit het laatste Verslag is gebleken dat dit den 1 Jan. 1866 (de 923 Immigranten daaronder begrepen) slechts 15,323 bedroeg, terwijl het in den aard der dingen ligt dat dit getal steeds minder moet worden en dat de arbeid en de producten, door het verminderend aantal contractanten geleverd, in nog grooter verhouding verminderen zal dan hun aantal.

---

(1) Zie in de Bijlage N°. I het getal in 1865/66 aangevoerde Chinezen en de sterfte onder hen tot 1 Oct. jl., die waarlijk niet gering is.

Digitized by Google

Onverklaard en onverklaarbaar zijn dus de beschouwing en waardering van deze uitkomsten en de daarop door den Gouverneur van Suriname gegronde verwachtingen waar hij meent te mogen zeggen, dat het zich laat aanzien, *dat de productie na* 1865 *weder toenemen zal.* Immers alhoewel geheel toestemmende dat zonder het vasthouden van het Staats-toezigt en de verpligte werkovereenkomsten een nog veel ongunstiger toestand zou te betreuren zijn geweest; te vergeefs zoekt men naar kenteekenen van toenemenden landbouw of nijverheid en men wordt door de officiële cijfers zoowel als door de vele uit Suriname ontvangen niet officiële berigten overtuigd, dat, al mogt in 1866 de productie door toevallige oorzaken iets meer bedragen dan in 1865, die niet *voortdurend* zal toenemen tot dat de cijfers van vóór de Emancipatie weder bereikt zijn, maar dat die bij de thans zoo onvoldoende immigratie op de tegenwoordige geringe hoeveelheid blijven, zoo niet nog verminderen zal, zoo als dit alles, zoowel bij Memoriën van Toelichting als bij monde door den Minister van Koloniën in de Tweede Kamer zeer duidelijk aangewezen en voorspeld werd.

Het lag dus meer in de rede om te verklaren dat «*de betreurenswaardige stilstand en gaping*," waartegen bij het voorstellen en verdedigen der Emancipatiewet door de Regering gewaarschuwd werd, en die door het *tijdig* aanvoeren van nieuwe werkkrachten had kunnen worden voorgekomen, reeds bestaat; dat het zich laat aanzien dat de dringende behoefte aan arbeid niet met de tot heden voor Immigratie te werk gestelde middelen zal aangevuld worden, en dat daarvan een moeijelijk, zoo niet onmogelijk te herstellen verlies en verval het gevolg moet zijn.

Althans met de elders en ook reeds in Suriname verkregen ondervinding aannemende dat tot dusverre, het beste en meest werkbare gedeelte van de oude bevolking, nog door de verpligte werkovereenkomsten aan geregelde plantage-arbeid gehouden wordt, is er wel eene zeer blijmoedige verbeelding noodig om in dezen toestand nog verbetering voor de toekomst te zien, en kunnen wij althans ons niet anders voorstellen, dan dat bij eene aanhoudende vermindering van onder contract arbeidenden, de door den Gouverneur in zijn Verslag medegedeelde verhouding tusschen in arbeid doorgebragte en verzuimde dagen, tegen het eind der tien jaren Staats-toezigt, voor de geheele bevolking in omgekeerde reden, dat is als 30 tot 70, zal zijn, om later bij volkomen vrijheid eene nog ongunstiger verhouding aan te nemen, en dat, «*ten zij het nieuw opgetreden koloniale eigen bestuur door de hooge Regering in Nederland gesteund, al spoedig krachtige maatregelen tot aanvoer van geschikte arbeiders neemt*," de productie bij het eind van het Staats-toezigt (dat is zeven jaren na dezen), tot minder dan een derde van de kort vóór de

Digitized by Google

Emancipatie uitgevoerde producten en daarmede de welvaart der bevolking in gelijke verhouding zal gedaald zijn, om na afloop van dien verzuimden of niet benuttigden proeftijd, *niettegenstaande de belangrijke subsidiën welke jaarlijks van het moederland gevorderd zullen worden*, al dieper en dieper in onbeduidendheid en armoede te zinken.

Hoe de aan de West-Indische Koloniën te verleenen Regeringsinstellingen en in het bijzonder het aan de kolonie Suriname te schenken *eigen-bestuur* zou ingerigt moeten wezen om daarvan, behalve de voorziening in alle gewone behoeften, de zoo hoog noodige, maar zeer kostbare voortdurende maatregelen tot vermeerdering van arbeidende bevolking te wachten, werd door ons geschetst in een «*Open brief aan den Minister van Koloniën* J. D. FRANSEN VAN DE PUTTE, *Dec.* 1864," kort vóór de behandeling van de thans voor de West-Indische Koloniën tot grondwet dienende Regerings-Reglementen, *die, alhoewel een hoogst wenschelijk nieuw politiek bestaan en eigen levensontwikkeling aan de kolonie schenkende*, zoo als wij toen meenen aangetoond te hebben, niet zoodanig zijn te zamen gesteld, als, met het oog op de elders verkregen ondervinding, vooral wat Suriname betreft, in alle opzigten voor de meest geschikte te houden is.

Wij hopen echter dat wij ons in die meening bedrogen zullen vinden en daar wij uit de reeds ontvangen berigten mogten zien, dat de in Januarij van dit jaar 1866 voor 't eerst gekozen leden der Koloniale Staten, niettegenstaande de onvoldoende bepalingen omtrent de qualificatie der verkiesbaarheid, uit kolonisten bestaan die meest allen een dadelijk belang in de groote landbouw-industrie hebben, zoo rigten wij onze vroeger aan de Nederlandsche Regering gedane aanbeveling, thans in de eerste plaats aan de nieuw opgetreden Koloniale Regering, om toch spoedig voor rekening der Kolonie de immigratie van geschikte arbeiders te bezorgen, ten einde nog zoo veel mogelijk van de vroegere nijverheid en welvaart te redden.

De kolonie Suriname kan, in navolging van hetgeen bij hare Engelsche naburen geschied is, met vasten wil zoo veel mogelijk zich zelve helpende, zeer veel en daaronder ook de welwillende medewerking en den steun van de Nederlandsche Regering verzekeren, mits *Koloniaal Bestuur* en *Koloniale Staten* zich omtrent de thans boven alles dringende arbeidsquestie verstaan, en men niet langer in wezenlijk of schijnbaar vertrouwen op den ondernemingsgeest van particulieren rekent en het onmogelijke daarvan verwacht, om bij voortdurende subsidiën uit het moederland de verantwoordelijkheid van de reeds geleden verliezen en van den kostbaren tijd die verzuimd is, geheel op de Regering in Nederland te werpen en de handen in onschuld te wasschen.

Digitized by Google

Bij de zoo zware beproevingen en verliezen door de belanghebbenden in Suriname reeds ondervonden, is er slechts weinig baat te vinden in herhaalde betuigingen van tevredenheid, over het rustig gedrag der van slavernij ontslagenen of andere dergelijke negatieve bewijzen van welstand: beter is het de zaken bij haren naam te noemen en met kracht van redenen het dreigend gevaar aan te wijzen en het is dus te hopen, dat de Kolonisten, alhoewel zij zich zelve in stoffelijken zin nog niet terstond zonder steun van het Moederland kunnen helpen, althans in zedelijken en politieken zin, bewijzen van leven zullen geven en dat zij door hunne gedeeltelijk zelf gekozen regering en eigen bestuur, in de eerste plaats voor de *algemeene belangen der Kolonie* zullen waken, door zonder ophouden aan te dringen op hetgeen daarvoor bovenal gedaan moet worden, met de geestdrift en volharding, die aan grondige kennis van zaken en daarop steunende vaste overtuiging eigen zijn.

Het behoeft geen betoog dat het daarbij meer dan ooit, op de bekwaamheid van den stuurman aankomen zal om den ijver en de krachten der bemanning van het goede schip «Suriname" ten meesten nutte aan te wenden, de klippen van oude-sleur, vooroordeel en eigenbelang te vermijden en dusdoende van lager wal te komen, of met andere woorden, dat het veel van den zedelijken moed en het beleid van den Gouverneur zal afhangen, om in den nu meer dan ooit moeijelijk geworden toestand van zaken, het reeds meer en meer helder wordend besef van hetgeen de Kolonie behoeft ten nutte aan te wenden en dat van eigen krachten bij het nu gevestigde zelfbestuur aan te wakkeren en zoodanig te leiden dat het algemeen door het eigenbelang *gebaat*, en de nog overgebleven levenskansen der Kolonie, niet verzuimd noch voorbijgezien, maar door afdoende maatregelen *versterkt* worden.

Wij gelooven niet, beschuldigd te mogen worden van eene overmatige of onredelijke waarde aan stoffelijke belangen te hechten, wanneer wij nogmaals herinneren, dat de groote landbouw-industrie der Kolonie, zonder voldoenden en geregelden arbeid onbestaanbaar is, en dat er op det egenwoordige wijze voortkwijnende aan geen instandhouding, veel min aan vermeerdering van stapel-producten en dus ook aan geen voldoende publieke inkomsten voor *Suriname* te denken is, terwijl daarvan toch in hooge mate afhankelijk zijn de instandhouding van een goed bestuur en van de opvoeding en algemeene ontwikkeling van het vrijverklaarde volk, daar *bij voortdurende jaarlijksche tekorten*, niet als tot heden *op groote jaarlijksche Subsidiën uit Nederland* kan gerekend worden, ten einde de weldaden der beschaving aan eene niet werkende

Digitized by Google

en dus niet in eigen behoeften voorziende bevolking, te blijven schenken.

Ten slotte en na er nogmaals met ernst op gewezen te hebben, dat zonder een spoedig ontwaken en krachtig handelen de goede bedoelingen en reeds gedane opofferingen, met toenemende teleurstelling en verliezen beloond en eindelijk door het geheel verval van Suriname gevolgd zullen worden, roepen wij ieder nadenkend en ijverig Nederlander, ieder verstandig philantroop toe: — gebruik uwen invloed, om de Kolonisten in hunne pogingen tot zelfbehoud te steunen, opdat het goede werk, grootendeels door uwe ijverige tusschenkomst in onze West-Indische Koloniën tot stand gebragt, niet tot ongeluk van alle belanghebbenden, dat is, ook van de vrijgemaakten, en in zedelijken zin vooral tot een groot kwaad worden. — Voorts resumeren wij de gevolgtrekkingen, welke uit de statistiek der Gouvernements-Verslagen zoowel als uit vele geloofwaardige particuliere berigten te maken zijn, met eene korte aanwijzing, van hetgeen daarin, onzes inziens, bovenal door de Koloniale Regering kan en moet worden gedaan.

De toestand van Suriname na de Emancipatie geeft, wat het gedrag der van slavernij ontslagene bevolking aangaat, in zoo verre reden van tevredenheid, dat dit over het algemeen rustig was, hoezeer ook ten opzigte van zedelijkheid en nijverheid nog zeer veel te wenschen overblijft.

Niemand echter, die eenigzins met den aard van het volk en den toestand van het land bekend is, had zich voorgesteld, dat daarin door de Emancipatie eene spoedige verbetering zou ontstaan; alleen de tijd kan leeren in hoeverre de afschaffing der slavernij, wanneer die na weinige jaren *door geheele vrijheid* gevolgd wordt, tot heil van de Neger-bevolking, in zedelijken en stoffelijken zin, geleid zal hebben; voorloopig is daaromtrent uit de zeer tegenstrijdige opgaven van toegenomen huwelijken en toegenomen misdaden geen gegrond oordeel te vellen; natuurlijk zal hierin veel afhangen van de middelen die in 't vervolg voor godsdienstig- en schoolonderwijs, voor algemeen bestuur, voor regtsbedeeling en politie, kunnen aangewend worden. De tot heden over hen uitgeoefende politie bestaat toch meer in naam dan in de daad; wel zijn hier en daar in sommige districten eenige maréchaussés gestationneerd en in de stad een vijf-en-twintigtal, maar de uitgestrektheid der Kolonie, het gebrek aan wegen en de nog weinig doelmatige inrigting en regeling van het geheele politiewezen maken dat deze

Digitized by Google

middelen, hoe kostbaar ook, zeer ontoereikend zijn tot handhaving van gezag en orde en dat het hoog noodig is om eene Inlandsche plattelands- en plantage-politie te organiseren, ten einde met betrekkelijk geringe kosten de orde in de districten te handhaven en de steeds toenemende vagabondage tegen te gaan.

Den Gouverneur, die blijkbaar optimist maar ook ijverig en goed bestuurder is, komt alle lof en eere toe, voor de wijze waarop hij handelde tot handhaving van orde en van het Staats-toezigt. Zijne herhaalde en sterk uitgedrukte meening omtrent de noodzakelijkheid, van die te blijven handhaven en eene Immigratie op ruimer schaal te bevorderen, bewijzen dat hij de behoefte van de aan hem toevertrouwde Kolonie kent, alhoewel uit zijne officiële verslagen niet blijkt dat die, naar zijne overtuiging, *zonder dat*, al zeer spoedig in geheel verval zal raken.

Het was zoo als de Gouverneur te regt aanmerkt, te voorzien, en wat meer is, al dadelijk voorspeld en door de Regering den Staten-Generaal aangewezen, dat er na de Emancipatie, niettegenstaande het Staats-toezigt, eene aanmerkelijke vermindering van arbeid en producten zou plaats hebben, — door de cijfers van 1865, waaruit blijkt dat de uitvoer van producten, dertig maanden na de Emancipatie, reeds tot de helft van vroeger verminderd was, vindt men die voorspelling meer dan bewaarheid en kan de arbeid niet meer bevredigend, de vermindering in productie niet meer betrekkelijk gering genoemd worden, zoodat daarin bij de tot heden zoo zwakke en onvoldoende pogingen tot immigratie door particulieren, alle reden is om te gelooven, dat die na 1865 niet belangrijk toenemen zal.

Immers die arbeid ten gevolge der verpligte werkovereenkomsten tot heden verkregen, is steeds afnemend, daar de geëmancipeerden zich vrij algemeen door allerlei uitvlugten (waaronder het meest dat van ziekte), aan den geregelden arbeid trachten te onttrekken en hoezeer ook bij het sluiten der contracten geen onwil aan den dag leggende, de vervulling daarvan veelal ontduiken, zoodat zonder eene zeer strenge en met de bedoeling der Emancipatie-wet strijdende toepassing van het Staats-toezigt, over het geheel genomen, van de onder contrac arbeidenden geen grooter bedrag van arbeid kan verwacht worden dan tot heden van hen verkregen is, maar veeleer dat dit om grootendeels zeer natuurlijke redenen van jaar tot jaar verminderen zal en het te voorzien is dat er van de opheffing van het Staats-toezigt, volstrekt niet op geregelden arbeid van de oude bevolking kan gerekend worden, daar de Neger bij de groote vruchtbaarheid van grond en klimaat, met

Digitized by Google

zeer geringe inspanning in zijn levensonderhoud en andere geringe behoeften kan voorzien.

Men moet dus tot het treurig besluit komen, dat de door verminderden arbeid der oude bevolking en gebrek aan immigratie reeds ontstane *stilstand en gaping*, waartegen door den Minister van Koloniën zoo ernstig in de Tweede Kamer gewaarschuwd werd, uit den aard der zaak steeds grooter zal worden en dat bij voortdurend wachten, op hetgeen door Immigratie-maatschappijen of particulieren onmogelijk kan aangevuld worden, de nog in werkende orde overgebleven plantagiën al meer en meer verlaten zullen moeten worden, waardoor al spoedig na het ophouden van het Staats-toezigt een onherstelbare toestand van armoede, verval en verwildering zal ontstaan.

Wat de zedelijke verbetering van de vrijgemaakte Negerbevolking betreft, hoewel men met een rozenkleurige verbeelding veel kan hopen, en zich zelfs voorstellen kan dat met de goede leiding en medewerking der Moravische broeders en andere geestelijken, ook na het Staats-toezigt, en zelfs bij zeer geringen arbeid en welvaart, een rustig gedrag en langzame verbetering in zedelijken zin mogelijk zijn, — zeker is het, dat wanneer niet tevens door een krachtig en regtvaardig bestuur, tegen landlooperij, onwettig verspreide nederzettingen en kleine diefstallen gewaakt wordt, het goede zaad onder het onkruid zal verstikken en zeer te regt zegt de Gouverneur van Suriname daaromtrent: — «*Leiding behoeven de vrijgemaakten, maar steeds onder den heilzamen «dwang van het Staatstoezigt, want rijp om van allen band losgelaten te «worden, zijn zij niet.*" En wij voegen er met onze op ondervinding gevestigde overtuiging bij, dat het niet denkbaar is, hoe die hulpbehoevende en lustelooze toestand, over zeven jaren zoo ver ten gunste zal veranderd zijn, dat men ter goeder trouw, van vlijtig en nuttig eigen bedrijf of van vrijwilligen arbeid, zoo als die tot instandhouding der groote Koloniale landbouw-industrie noodig is, zou kunnen gewagen.

De gezondheidstoestand en de verhouding tusschen geboorte en sterfte is sedert de Emancipatie niet ten gunste veranderd; het minder gebonden en daardoor minder geregelde leven, toenemend gebruik en misbruik van de al te goedkoope dram of andere sterke dranken, bij dikwijls afwisselenden overvloed of gebrek aan goed voedsel, verwaarloozing meer dan vroeger der jonge kinderen, tegenzin van den Neger om zich in hospitalen te doen verplegen, bijgeloovig vertrouwen op de zoogenaamde Inlandsche doctoren en geneesmiddelen, waarbij zij zich in hun eigen woningen meenen te kunnen genezen, en daarbij de nog zeer gebrekkige geneeskundige hulp in de uitgestrekte landelijke districten, moeten daarvan als de niet gemakkelijk te verhelpen oorzaken

Digitized by Google

opgegeven worden. Ook onder de Immigranten is de sterfte niet gering te noemen (zie de cijfers in de Bijlagen); de oorzaken daarvan zijn velerlei en niet geheel weg te nemen, daar die gedeeltelijk in het gestel der nieuwaangekomenen te zoeken zijn. Het is bekend dat de Neger van de Kust van Afrika aangebragt op de lage Kusten van Guiana terstond als te huis is en bij goede voeding en behandeling zonder nadeel voor zijn gezondheid veld-arbeid kan verrigten, terwijl thans de ondervinding ook in Suriname geleerd heeft, dat de West-Indische Negers, de Chinezen, de Eilanders van Portugeesch en gemengd Spaansch ras en de Europeanen in opgenoemde volgorde minder geschikt daarvoor zijn, en in min of meer groote getallen, naar omstandigheden onder den invloed van het klimaat bezwijken. Echter kan de plaatsing van Chinezen, Engelsche Negers en Portugezen, zoo als die nu voor particuliere rekening aangevoerd, buiten toedoen of voorkennis der Regering soms op afgelegen, ongezonde en slecht van geneeskundige hulp voorziene plantages geschiedt, veel sterfte veroorzaken, die vermeden kon worden, niet door de half stervende voor rekening van den huurder in het te ver afgelegen lands-hospitaal te doen opnemen, maar door de plaatsing zoowel als den aanvoer der Immigranten onder bijzonder toezigt en leiding van het Koloniaal Bestuur te stellen en de plaatsing van nieuwaangekomenen slechts in de meest daarvoor geschikte Districten en *bij voorkeur* op de behoorlijk daarvoor ingerigte plantages toe te staan.

In het stads-district komt het bestuur den geëmancipeerden krachtig te gemoet, zoowel door kostelooze geneeskundige verpleging, als door het onderhoud en de verzorging van ouden, gebrekkigen en weezen. Het Leprozen-etablissement, dat zeer doelmatig is ingerigt, beantwoordt aan het doel; dit een en ander veroorzaakt echter groote kosten (zie bijlagen 6de Hoofdst. Begrooting), die later voor vermindering vatbaar zullen zijn, wanneer de bevolking bij toenemende ontwikkeling en welvaart zichzelve beter zal kunnen helpen.

De betrekkelijk hooge verkoopprijzen van eenige plantages, waaronder voornamelijk die van het Gouvernement, welke in 1864 verkocht werden, kan onmogelijk als bewijs van vooruitgang of toenemende waarde van den eigendom gelden, wanneer men daarbij in aanmerking neemt de lange reeks der voor zeer geringe prijzen verkochte plantages en gronden, die voor het bedrag der verschuldigde grondlasten, tot zelfs voor slechts vijf gulden, door het Gouvernement werden ingekocht en tot het domein, dat is in dit geval, tot de wildernis, terugkeerde (1).

(1) Zie bijlage «Statistieke Mededeelingen over Suriname.»

Digitized by Google

Niemand toch, die maar eenigzins bekend is met de kosten van aanleg, de waarde der stoom- of andere werktuigen en kooktoestellen, en de zeer positieve waarde dezer plantages naar de vroegere inkomsten berekend, zal het ontgaan dat deze cijfers gemiddeld slechts omtrent een vijfde van de vroegere waarde dier eigendommen aanwijzen en dat dus zelfs de hoogst betaalde prijzen ver beneden de innerlijke waarde zijn, en alleen met het oog op den nog zoo kritieken toestand van den arbeid en op de daardoor zoo hoogst onzekere toekomst der koloniale industrie, *betrekkelijk hoog* kunnen genoemd worden; overigens blijkt uit dien kooplust slechts, dat er onder de ongunstigste algemeene omstandigheden altoos nog ondernemende personen gevonden worden, die, uitgelokt door het prestige en de voordeelen, vroeger aan het eigenaarschap van plantages verbonden, en hopende, dat er in spijt van onvoldoenden en duren arbeid, *zelfs te midden van het algemeen verval*, nog goede zaken voor enkele gelukkigen te maken zullen zijn, zich gaarne wagen om gunstig gelegen en goed onderhouden plantages tegen betrekkelijk vrij hooge en minder begunstigde voor werkelijk zeer lage prijzen te koopen en te bewerken, al moet dit ook niet zelden geheel met geleend geld geschieden.

Ondernemingen van dien aard *hebben* zich in menigte, kort na de emancipatie in Britsch-Guiana voorgedaan, en eenige daarvan zijn door den arbeid van immigranten en den bijzonderen ijver en de kennis der ondernemers vrij wel geslaagd; voor velen echter, die niet ter goeder tijd immigranten konden bekomen, zijn *die* slechts korte en noodlottige eigenaars-begoochelingen geweest, tot dat de onmogelijkheid om, zelfs tegen onmatig hoog loon, voldoenden en geregelden arbeid van de vrijgemaakten te erlangen, hun door de ondervinding ten volle gebleken was, en vooral zij die ver van de stad gelegen plantages gekocht hadden, in korten tijd totaal geruïneerd en zonder of met onbebouwde plantages in armoede vervielen, en ten volle bewezen werd dat, hoe gebrekkig ook *de gedwongen arbeid* wezen moge, die in het belang der industrie nog te verkiezen is boven totaal gebrek aan arbeid.

Ook kunnen dergelijke gevolgen in Suriname niet geheel weg blijven, omdat ook daar de meeste der nieuwe eigenaren onbemiddeld, en dus buiten magte zijn om zich voor eigen rekening voldoenden arbeid te verzekeren en hun plantages te verbeteren of door nieuwe machineriën en uitbreiding van cultivatie op zoodanige hoogte van productie te brengen, als in den nieuwen toestand van zaken *onmisbaar moet bereikt worden*, om met voordeel te kunnen werken en te blijven bestaan.

Hoezeer dus ook de aankoop van plantages door ingezetenen der

Digitized by Google

kolonie een even natuurlijke als gunstige loop van zaken mag genoemd worden, men moet daarvan bij de bestaande onzekerheid van arbeid niet te veel verwachten, daar het niet te voorzien is dat die ondernemende nieuwe eigenaren op voldoende wijze met de ook voor Immigranten benoodigde kapitalen ondersteund zullen worden, om op genoegzaam groote schaal te werken, en het dus duidelijk te voorzien is, dat de meeste der kleine plantages al spoedig onder *sequestratie* (die oude kanker der kolonie) vervallen zullen, om steeds voor geringer prijzen, van hand tot hand gaande, eindelijk geheel verlaten te worden.

De waarde van Invoer, die gedurende de drie laatste jaren vóór de emancipatie te zamen genomen *f* 9,211,000 bedroeg, steeg gedurende 1863, 1864 en 1865 tot *f* 12,995,000 en toont dus over die drie jaren eene vermeerdering van *f* 3,784,000, grootendeels in de kolonie verbruikt; wanneer nu daartegenover een in gelijke verhouding toegenomen cijfer van uitvoer stond, zou dit een en ander als een verblijdend teeken van ontwikkeling en welvaart aangenomen kunnen worden: thans echter is dit niet het geval, want de waarde van *uitvoer* was in de drie laatste jaren vóór de emancipatie, te zamen genomen *f* 11,592,000, en gedurende 1863, 1864 en 1865 bedroeg die te zamen slechts *f* 8,457,000, zoodat door slechts dertig maanden vrijheid, het produceren met *f* 3,135,000 *afgenomen*, en het consumeren met *f* 3,784,300 *toegenomen* was. Het behoeft geen betoog dat, wat ook de toevallige of blijvende oorzaken van dezen zoo onnatuurlijken en onhoudbaren toestand wezen mogen, die niet lang duren kan, daar men zoo doende «*de kaars «aan beide einden brandt.*»

Immers de sedert de Emancipatie vermeerderde invoer, is hier niet het gevolg van een zich uitbreidenden Kolonialen handel of vervulling van op natuurlijke en geleidelijke wijze toegenomen behoeften, maar van den eensklaps vermeerderden geldsomloop door grooter vertering onder de kleine slaveneigenaren en hunne gezinnen en de afdoening van oude schulden na de ontvangst der compensatie-gelden, en voor een groot gedeeelte van het toegenomen winkeldebiet, door hetgeen de gewezen Slaven zich thans meer dan vroeger tot opschik, genoegen of versnapering aanschaffen, de eerste van welke oorzaken al spoedig van zelve ophouden moet, terwijl de tweede zonder verdubbelde inspanning van de vrijgemaakte of talrijken aanvoer van nieuwe arbeidende bevolking geen vast en toenemend voordeel voor klein-handel en inkomende regten kan worden, daar de in slavernij overgelegde spaarpenningen al spoedig verteerd zullen zijn en het velen der nu nog onder contract werkende bij afnemenden zin tot geregelden arbeid, steeds aan de middelen zal ontbreken, om zich iets meer dan het hoog noodige in voedsel

Digitized by Google

en kleeding aan te koopen. Ook is er geen verklaring noodig om te begrijpen dat in eene Kolonie als Suriname, waar zelfs in de eerste levensbehoeften, voor een groot gedeelte door aanvoer van buiten voorzien wordt en waar men niet met de coupons van in vreemde fondsen belegde kapitalen, den nadeeligen balans van comsumptie boven productie goed maken kan, de waarde van den uitvoer aanzienlijk meer dan die van den invoer moet bedragen of er worden geen zeer gewone interessen op de uitgezette kapitalen gemaakt, zoodat die langzaam aan versmelten of zich terugtrekken zullen, om elders voordeeliger plaatsing te zoeken.

Wat wij hier omtrent de oorzaken en gevolgen van den vermeerderden invoer, tegenover verminderden uitvoer, gezegd hebben, is grootendeels van toepassing op de daaraan verbonden vermeerdering in opbrengst van de inkomende regten en van de lastgelden op schepen, baak-, los- en steigergelden, weeg- en rooigelden enz. — Zonder voldoenden arbeid toch, geen voldoende productie en uitvoer, en zonder voldoenden uitvoer, geen middelen om den invoer te betalen waarop de regten moeten geheven worden. die de voornaamste bron van publieke inkomsten uitmaken.

De vermeerderde opbrengst van Vendu-, Transport-, Successie- en Overgangsregten, kunnen almede niet als hoop op de toekomst gevende, aangehaald worden, daar die gedeeltelijk toe te schrijven zijn aan den overgangstoestand, waarin de bewoners en eigendommen der Kolonie, zich sedert de Emancipatie bevonden en waardoor in dien korten tijd, buitengewoon veel plaats- en stands- verwisseling onder alle klassen der maatschappij plaats vonden en veel eigendommen van de eene in de andere hand zijn overgegaan.

Maar bovendien staan tegenover de hier aangewezen vermeerderde opbrengsten, de verminderde ontvangsten van Uitgaande regten. Hoofdgelden, Quota's van Plantages enz., zoodat het gemiddeld totaal der ontvangen belastingen, dat gedurende de laatste zeven jaren vóór de Emancipatie *f* 791,490 bedroeg, in 1863 slechts *f* 746,458 en in 1864 (een toevallige bate van *f* 140,594 daar buiten gerekend) slechts *f* 787,343 was.

Uit dit een en ander blijkt dus, dat, zelfs bij een aanmerkelijk verhoogd tarief van inkomende regten, de vermeerdering van daaruit te wachten ontvangsten niet blijvend zal zijn, ten zij door vermeerdering van arbeidende bevolking en daaruit volgende vermeerdering van *uitvoer*, de sedert kort op *onnatuurlijke* wijze toegenomen *invoer* zich kan staande houden.

Daar echter onder de vorige Regering verklaard is, dat de Staat

Digitized by Google

zich niet belasten wil met den aanvoer van Immigranten (1) en de aanvoer door particulieren tot heden zeer onvoldoende uitkomsten opleverde, niettegenstaande de verordeningen daarop, zoo veel mogelijk van bezwarende bepalingen ontdaan zijn, ten einde het den ondernemers gemakkelijk te maken.

Daar het verder in den aard der zaak ligt, dat, noch door de tusschenkomst van immigratie-maatschappijen, noch door de pogingen van particulieren, in den bestaanden en zeer dringenden arbeidsnood der Kolonie zal voorzien kunnen worden, omdat het hier een *algemeen zedelijk belang* zoowel als *eene algemeene stoffelijke behoefte* geldt, waarin alleen door *algemeene maatregelen*, op eenigzins voldoende wijze kan voorzien worden, terwijl vereenigingen van particulieren, hoe groot en wel geregeld ook, niet in de *de eerste* plaats *het algemeen belang* tot grondslag en drijfveer hebbende, daaraan natuurlijk ook niet in de eerste plaats voldoen en dus den zedelijken invloed missen, om de binnen- en buitenlandsche phylantropie en in het bijzonder de naijverige achterdocht van het magtige Engeland gerust te stellen, omtrent de misbruiken die, volgens het algemeen gevoelen aan alle immigratie-ondernemingen voor particuliere rekening, min of meer eigen zijn.

Daar bovendien al zeer spoedig de van Staatswege op den aanvoer van immigranten uitgeloofde premiën zullen ophouden, en er zonder geldelijke ondersteuning uit 's Rijks of uit de Koloniale kas, geen aanvoer voor eigen rekening mogelijk is, zoo komt aan het sedert 1 Jan. 1866 in werking getreden «*Zelfbestuur der Kolonie*», de veel omvattende en moeijelijke taak, om het lang verzuimde zoo veel mogelijk goed te maken, door in navolging van *Britsch-Guiana*, *Trinidad en Mauritius*, den aanvoer van de meest geschikte arbeiders voor rekening der Kolonie en onder de leiding van door het Koloniaal Gouvernement aangestelde ambtenaren te doen plaats hebben, die voor het buitenland door de Regering van den Staat gemagtigd moeten zijn. De daartoe onmisbare medewerking van de Nederlandsche Regering, *waar noodig door tusschenkomst der diplomatie*, moet dringend gevraagd en zal zeker niet geweigerd worden, wanneer bij een goed bewerkt plan, met

---

(1) De openbaarmaking van dit geschrift, dat, *tot de toen bekende feiten*, in April jl., en dus nog gedurende het Ministerie FRANSEN VAN DE PUTTE gereed was, werd eerst door eene onverwachte omstandigheid en later door het verlangen om nog vooraf het derde Verslag van den Gouverneur van Suriname te raadplegen, tot heden uitgesteld, terwijl intusschen het tegenwoordige Ministerie optrad, dat onder de thans aanhangende Koloniale quaestien, ook die ter oplossing is gelaten, "*Hoe Suriname van verder verval te redden.*"

Digitized by Google

duidelijke bewijzen en klem van redenen, de arbeidsnood der Kolonie naast de finantiële mogelijkheid worden aangetoond om jaarlijks een bepaald aantal negers van de Kust van Afrika, zoowel als Chinezen en bewoners der Kaap-Verdische, Madera- en Wester-eilanden aan te voeren.

Dat, met een vasten wil, de middelen ter bereiking van een en ander, door het tegenwoordige Koloniale bestuur gevonden kunnen worden, lijdt bij ons geen twijfel; wat bij Art. 4 (1) der Emancipatiewet bepaald is, omtrent de van Staatswege voor kolonisatie en aanvoer van vrije arbeiders te verleenen aanmoediging en premiën, moet in zoo ver het daaraan in den weg staat gewijzigd worden, en *Art.* 47 (2) van het Regerings-Reglement kan gewijzigd of wel de bestaande Koninklijke besluiten ter regeling der immigratie en uitbetaling van premiën, moeten ingetrokken worden, wanneer dit noodig mogt zijn, om Koloniale verordeningen in het leven te kunnen roepen, tot daarstelling van een geregelden aanvoer van immigranten en kolonisten, door en voor rekening der Kolonie.

Het geldt hier toch de regeling van een der voornaamste belangen van eigen huishouding, waarmede die van eigen inkomsten, uitgaven en belastingen in naauw verband staan, zoodat de zorg voor het eene niet zonder die voor het andere, aan de Koloniale Regering kan overgedragen worden.

Wij willen hier dan ook slechts bij wijze van herinnering aanstippen, dat de middelen tot daarstelling van eene Kolonialen immigratie-kas, zouden kunnen gevonden worden door:

1°. het nog niet bestede gedeelte van het bij de Emancipatie-wet voor immigratie toegestane millioen guldens, dat in werkelijkheid als gedeeltelijke te gemoetkoming voor de onteigening der slaven den Kolonisten ten volle toekomt en dat waarschijnlijk, op daartoe gedane

---

(1) De beperking omtrent de uitbetaling van premiën tot slechts 5 jaren, moet door milder bepaling vervangen worden, nadat de Koloniale Regering gehoord zal zijn omtrent de beste wijze om het nog niet bestede gedeelte der voor Immigratie toegestemde som van één millioen guldens, aan te wenden.

Het thans daaromtrent aangeboden wets-voorstel, om de uitbetaling van premiën tot 1870 voort te zetten, is nog slechts een gebrekkig palliatief.

(2) Art. 47 van het Reger.-Regl.

De Koloniale Verordeningen treden niet in regeling van hetgeen geregeld is bij de Wet, bij Koninklijk besluit, genomen in den vorm, bij de Grondwet van het Koningrijk voorgeschreven voor algemeene maatregelen van inwendig bestuur.

Digitized by Google

aanvraag van het Koloniaal Bestuur, door de Nederlandsche Regering in twee of drie jaarlijksche termijnen zal uitbetaald worden.

2°. Door den huurder voor iederen immigrant, hem door tusschenkomst van het Koloniaal bestuur bezorgd, zekere som aan de Koloniale kas te doen betalen, in verhouding tot de gemaakte kosten en het aantal jaren van de gesloten huurcontracten, het juiste bedrag waarvan, benevens alle verdere bepalingen van administrativen en wettelijken aard, ter regeling en verzekering van een en ander, door de Koloniale Regering wordt vastgesteld.

3°. Door belasting op de stapelproducten bij den uitvoer, uitsluitend voor dit en geen ander doel.

4°. Door voorschotten uit 's Rijks schatkist, renteloos of tegen lage intressen aan te vragen, of door leeningen onder den waarborg der Nederlandsche Regering, wanneer de bovenstaande middelen niet toereikend mogten wezen.

Wel zal daardoor de reeds zoo hoog opgevoerde begrooting van Koloniale uitgaven, nog aanmerklijk verhoogd moeten worden, maar te dien aanzien zal eerst door het Koloniaal bestuur beslist moeten worden, welk gedeelte der immigratie-kosten voor rekening der Koloniale kas en welk gedeelte voor rekening van den huurder moet komen en is het de eerste pligt der Koloniale Staten om in ernstige overweging te nemen welke der nu op de begrooting gebragte uitgaven het *eerst* en *bovendl* noodig zijn en welke als *minder dringend* voor bezuiniging of uitstel vatbaar zijn, *maar ook*, of men op het stuk van belastingen reeds gedaan heeft wat te doen is?

Waneeer men toch in aanmerking neemt dat het te kort voor 1867, blijkens de hierachter als bijlage overgenomen raming der koloniale middelen, *f* 509,000 op de *f* 1,265,000 der begrooting van huishoudelijke uitgaven bedraagt, niettegenstaande de aanzienlijke som van omtrent *f* 530,000 die, overeenkomstig art. 107 (1) van het Regerings-Reglement, tot steun voor de Kolonie ten laste van 's Rijks schatkist komt, dat er nog geene directe uitgaven voor immigratie in die huishoudelijke begrooting zijn opgenomen, en dat dit te kort, dat volgens den Gouverneur van Suriname slechts voor de helft door het nieuw voorgestelde tarief van de in- en uitvoerregten gedekt kan

---

(1) Art. 107 Reger.-Regl. — Ten laste van 's Rijks Schatkist komen:

a. de Wedde en de Verblijfkosten van den Gouverneur; *b.* de kosten van de Rijks Zee- en Landmagt, tot bescherming der Koloniën gevorderd.

Digitized by Google

worden, dan mag men er wel bij herhaling op wijzen, dat alleen door spoedige versterking van het productief vermogen, de ontvangsten der belastingen duurzaam kunnen blijven toenemen, en dat, wat ook de bezwaren mogen wezen welke daartegen door den Gouverneur in zijn Memorie van Toelichting op de begrooting van 1867 zijn aangevoerd, er in Suriname zeer belangrijke inkomsten *kunnen en behooren* geheven te worden door belasting op een verbruik dat in den regel tot misbruik overslaat, namelijk door hooge regten op de binnen de kolonie verkochte rum en andere sterke dranken, en op de patenten, die slechts aan een bepaald aantal drinkwinkels in ieder district gegeven moeten worden.

Wij wenschen met deze opmerkingen omtrent de middelen slechts een vroeger reeds gegeven wenk op nieuw te doen uitkomen, waarbij wij onze meening te kennen gaven, dat de finantiën van Suriname, *bij toenemende productie en welvaart*, ook bij spoedig verminderende subsidiën voor spoedig herstel vatbaar zijn, mits men daartoe ieder individu, naar mate van zijn verbruik, *op indirecte* wijze doe medewerken; de inkomende regten, de accijns op de sterke dranken en de patenten ten verkoop daarvan, komen daartoe bovenal in aanmerking.

Natuurlijk is men in de Kolonie het best in staat om te beoordeelen op welke wijze en tot welk bedrag die en andere belastingen te heffen; het komt er maar op aan of men de kwaal en de middelen daartegen kennende, genoeg wilskracht en zelfopoffering bezit om die, hoe onaangenaam en bezwarend ook, aan te wenden, en dusdoende van de verkregen bevoegdheid, om zich zelve te helpen indedaad gebruik te maken. Wij twijfelen echter niet of men zal omtrent immigratie en finantiën tot een wijs en krachtig besluit komen, zoodra men na de aanstaande behandeling der koloniale begrooting in Nederland, van de Regering vernomen heeft, hoe lang en tot welk bedrag men op finantiële hulp rekenen kan en wat de tegenwoordige Regering voortdurend tot leiding en bescherming van koloniale gouvernements-immigratie, waar noodig door tusschenkomst der diplomatie en consuls of gouvernementsagenten, doen wil. Te verwachten is het dat men daaromtrent niet achterlijk zal blijven, zoodra de zaak door het bestuur van Suriname op goeden voet geregeld, als koloniale gouvernements-zaak behandeld en bij de Hooge Regering zal aanbevolen worden.

Ter verduidelijking en verdere bevestiging van het hetgeen omtrent Suriname's toestand gezegd en omtrent de finantiën aanbevolen is, volgen hier:

Digitized by Google

BIJLAGE n°. I, eenige Statistieke opgaven omtrent bevolking, immigratie en uitvoer van producten, benevens het aantal en de verkoopprijzen van plantages en gronden;

BIJLAGE n°. II, de finantiële opgaven, betreffende ontvangsten, uitgaven, subsidiën, enz.

Als tegenhanger en navolgenswaardig voorbeeld van hetgeen men in eene met Suriname volmaakt gelijksoortige Kolonie door *eigen bestuur* en *eigen inspanning* verkregen heeft, worden de laatste van Britsch-Guiana ontvangene en zeer merkwaardige statistieke cijfers aan het slot, Bijlage n°. III en n°. IV, medegedeeld.

Ter vergemakkelijking van vergelijking en waardering der cijfers, kan men als genoegzaam naauwkeurig aannemen, dat de verhouding van de bevolking, van de uitgestrektheid en van het productief vermogen, tusschen Britsch en Nederlandsch Guiana staat als vijf tot twee, dat is, als de dollar tot den gulden, zoodat met gelijke inspanning en goed overleg binnen weinige jaren de productie van Suriname gemakkelijk twee vijfden van *die van Britsch Guiana* zou kunnen zijn en het geldswaardig bedrag van in- en uitvoer en van de publieke inkomsten en uitgaven evenveel guldens als in Demerary dollars zou moeten bedragen. Hoe veel daaraan nog ontbreekt valt bij eene aandachtige vergelijking der cijfers van zelf in het oog, en kan bij goeden wil tot leering en navolging strekken, en het verder beroep op ondersteuning uit het moederland op andere wijze doen geschieden dan tot heden, en in het bijzonder in het onlangs (Aug. 1866) aan de Koloniale Staten gerigte voorstel plaats vond, waarbij vijf millioen tot ondersteuning van particuliere immigratie, worden aangevraagd.

Mogt de ondervinding leeren dat de Nederlanders der negentiende eeuw even veel ondernemingsgeest en volharding bezitten als het voorgeslacht, en dat wij, onder gelijke omstandigheden, althans in Koloniaal beheer en industrie niet beneden onze naburen staan.

Den belanghebbenden zij het ten slotte herinnerd dat:

«Eene vaste eigen overtuiging en aanhoudend eendragtig pogen, «zelfs de zwaksten tot groote uitkomsten kan leiden;

«Dat belemmeringen en bezwaren die onder vorige Regeringen «onoverkomelijk schenen, bij nader onderzoek en onophoudelijk aan«dringen, onder eene opvolgende Regering kunnen worden opgeruimd;

«En bovenal, dat wie zich zelven helpt, die wordt door God «geholpen."

Digitized by Google

Wat Curaçao en onderhoorigheden betreft, wij zagen uit het door den Heer v. SYPESTEIJN overgenomen verslag van den Gouverneur van Curaçao, dat de reeds verkregen ondervinding, hoewel kort, overeenkomt met hetgeen daaromtrent voorspeld en door de regering tot grondslag bij het ontwerpen harer wets-voorstellen genomen was; maar bovendien stemmen ook alle de van daar ontvangen berigten, zoowel als de cijfers van in- en uitvoer, publieke inkomsten enz., daarmede overeen, dat de vrijgemaakten, zich even als in Suriname, zoowel bij gelegenheid der emancipatie, als later over het algemeen, rustig en goed gedragen hebben, dat echter wat zedelijkheid en vlijt betreft ook hier nog zeer veel te wenschen overblijft, zoodat een krachtig bestuur en eene naauw toeziende politie op den duur noodig zijn, en, wat het stoffelijke heil dier koloniën betreft, dat de opheffing der slavernij daarop geen nadeeligen invloed hebben zal, omdat aldaar weinig of geen stapel-producten geteeld worden en er dus geen behoefte bestaat aan vereeniging van vele werklieden op bepaalde tijden en plaatsen, terwijl de gesteldheid der Eilanden zoodanig is, dat de bewoners op den duur, zonder arbeid niet in hun onderhoud kunnen voorzien, zoodat de nood tot werken en tot de kleine nijverheid-bedrijven of handel dwingt, die daarom, zij het ook dat het werk minder geregeld gaat en kostbaarder is dan vroeger, bij de op natuurlijke wijze toenemende bevolking, wel niet uit gebrek aan arbeid stil zullen staan. Bovendien waren de meesters, op die Eilanden reeds vóór de emancipatie door verschillende omstandigheden zeer verarmd, zoodat er over het algemeen, meer arbeid dan vraag daarnaar bestaat en men in de daad de toekomst dier Koloniën niet verontrustend of als door de emancipatie bemoeijelijkt kan beschouwen, mits de handel en de zoutwinning aangemoedigd en een voldoende politietoezigt op de vagabondage gehouden worde.

Dat ook hier de sedert vele jaren zoo hoogst ongunstige verhouding tusschen inkomsten en uitgaven verbeteren mogt, is een wensch, dien men in het belang van de Nederlandsche schatkist mag uiten, maar die uit den aard der zaak wel nimmer geheel vervuld zal worden, daar het hier aan alles ontbreekt om groote industriën van landbouw en nijverheid te voeden, waardoor alleen, groote directe en indirecte voordeelen door Koloniën afgeworpen kunnen worden en zij hare eigen uitgaven bestrijden kunnen, terwijl de voordeelen, vroeger door Curaçao en St. Eustatius als stapelplaatsen voor den handel genoten, door het verleggen hiervan naar elders, hebben opgehouden.

Digitized by Google

De jongst bekende finantiële uitkomsten waren, voor Curaçao en onderhoorigheden:

1864	Werkelijk ontvangen	ƒ 317,165
»	uitgegeven	- 737,835
	subsidiën . . .	ƒ 420,670

Bovendien zijn de uit 's Rijks kas betaalde kosten van garnizoen en troepen in die Koloniën *p. m.* ƒ 250,000 's jaars.

Hier is dus, bij aanmoediging van de kleine industriën, zoutwinning en handel, slechts door een zuinig beheer tot minder nadeeligen balans te komen; geldelijke voordeelen zijn voor Nederland van deze bezittingen nimmer te wachten.

Digitized by Google

Bijlage No. I.

NEDERLANDSCH-GUIANA.

STATISTIEK *ter Verduidelijking van den tegenwoordigen toestand van Suriname.*

Bevolking.

1 Jan. 1862. —	Blanken en andere vrijen	16,479	
	Slaven	36,484	
	25,500 mannen en 27,463 vrouwen, te zamen		52,963
1 Jan. 1865. —	Blanken en Vrije Kleurlingen	26,450	
	Onder het Staats-toezigt geplaatste	31,273	
	Immigranten	953	
	te zamen		53,263

Van deze bevolking houden zich 22,841 in Paramaribo en buitenwijken op.

Uit deze cijfers zijn echter nog geen juiste gevolgtrekkingen te maken omtrent de natuurlijke vermeerdering of vermindering der bevolking, daar de contrôle door de vele verhuizingen na Emancipatie nog veel te wenschen overlaat.

Immigranten den 1 Jan. 1866 aan den plantage-arbeid verbonden: — 772 mannen en 151 vrouwen, te zamen 923.

De op speculatie aangebragte Barbadianen en Maderianen, zijn meest allen ongeschikt voor Suriname, daar zij nimmer veldarbeid verrigt hadden.

Het aantal der Europesche Kolonisten, nog overgebleven van de ongelukkige aan de Saramacca genomen proeve, was ult°. December slechts 221.

Het getal slaven kort voor de Emancipatie, aan plantages en gronden verbonden of toebehoorende aan eigenaren in de buiten-districten, was omtrent 32,000.

Digitized by Google

Het getal der onder Staats-toezigt geplaatsten, den 1 Jan. 1866 bij contract tot plantage-arbeid verbonden, was 14,400, waarvan 7362 mannen en 7038 vrouwen. Groot totaal vrijgemaakten en immigranten onder contract 15,323.

De loonen die aan de onder Staats-toezigt geplaatsten en immigranten betaald worden, zijn, behalve het genot van vrij woning en geneeskundige verzorging in geval van ziekte: — voor gewonen veldarbeid per taak die in 6 à 7 uren wordt afgewerkt of wel voor gewonen arbeid in de gebouwen per dag werk van 9 uren, voor de mannen 80 cts. voor de vrouwen 50 à 60 cts., kinderen in verhouding hunner krachten minder. De vóórlieden, het ambachts- en bootsvolk van *f* 1 tot *f* 1.50 per dag of etmaal naar omstandigheden.

De pas aangekomen Chinezen werken nog volgens ~~hun~~ contract acht uren per dag, tegen 6 dollars per maand en voeding, of des verkiezende per taak, voor gelijk loon als de oude bevolking.

Immigranten van 1 *Julij* 1863 *tot* 1 *Oct.* 1866 *aangevoerd.*

	Chinezen.	Barbadianen en andere West-Indische Negers.	Maderianen of zoogenaande Portugezen.
3 Scheepsladingen 1865/66	1093	552	215
Geboorte	1	22	3
	1094	575	218
Overleden 1865/66	86	134	87
Rest 1 Oct. 1866	1008	441	131
Als ongeschikt ontslagen of bij het eind van hun contract naar Demerary verzonden		156 Barbadianen en	26 Portug.
		Rest 285	Rest 105

Digitized by Google

Uitvoer van producten vòòr en na Emancipatie.

	Suiker Amst. pd.	Cacao Amst.p.	Koffij Amst.p.	Katoen Amst p.	Melassie Gallons.	Rum Gallons.	
1860, 61 en 62, gemidd.	32,634,905	556,283	251,275	497,455	773,043	174,850	voor } Emancipatie
1863, 64 en 65, "	21,139,959	679,436	233,344	333,553	504,167	79,323	na }
1866, van 1 Jan. tot 1 Oct	13,384,784	808,700	28,155	215,465	312,049	59,737	de 3 eerste kwartal.

Het Hoofdproduct, de Suiker, kwartaalsgewijze.

In de laatste vijf jaren vóór 1863 gemiddeld per kwartaal 7,417,420 Amst. ponden.

Het	1e	kwartaal	1863	8,647,764	Het 1e kwartaal	1865	4,496,548
»	2e	»	»	9,729,900	» 2e »	»	2,936,239
»	3e	»	»	4,720,244	» 3e »	»	3,936,239
»	4e	»	»	4,267.456	» 4e »	»	4,293,119
»	1e	»	1864	5,931.694	» 1e »	»	4,780,300
»	2e	»	»	5,937,741	» 2e »	»	5,490,000
»	3e	»	»	4,828,142	» 3e »	»	3,114,484
»	4e	»	»	3,744,131	» 4e »	»	

Plantages en Gronden.

In 1849,	276	plantages,	waarvan	50,700	akkers in	cultivatie.
» 1858,	256	»	»	48,700	» »	»
» 1858,	248	»	»	43,000	» »	»
» 1862,	229	»	»	39,639	» »	»
» 1866,	275	»	»	30,397	» »	»

Gedurende 1863, werden in Suriname 21 suiker-, 6 koffijplantages en 4 bloote gronden of verlaten plantages geheel of gedeeltelijk ver-

Digitized by Google

kocht voor een totaal bedrag van slechts *f* 350,430. De hoogste prijzen der suikerplantages waren, voor Kent *f* 53,000, en voor de helft van Alkmaar *f* 36,000, de meesten echter ver daar beneden en gemiddeld over het geheele getal van 31 plantages en gronden was die slechts *f* 11,300.

Gedurende 1864, werden 25 suiker-, 9 koffij- en katoenplantages en 22 hout-, kost- of onbebouwde gronden geheel of gedeeltelijk verkocht voor een totaal bedrag van *f* 650,661, de hoogste prijzen der suikerplantages waren, voor de Gouvernementsplant. Catharina Sophia c. s. *f* 146,600, en voor Batenburg c. s. *f* 39,500; er werden ook verscheidene zeer goede suiker-, koffij- en katoenplantages voor 4 tot *f* 6000 verkocht en vele geheel of gedeeltelijk verlaten plantages, niettegenstaande de nog zeer bruikbare en gemakkelijk voor herstel vatbare gebouwen, werktuigen en waterlozing tot veel geringer prijzen; de gemiddelde prijs van de 66 verschillende verkoopen was slechts *f* 11,600.

Gedurende 1865, werden 30 suiker-, koffij-, katoen- en kostplantages en 65 meest verlaten plantages en onbebouwde gronden, gehee of gedeeltelijk verkocht, de 30 plantages voor *f* 312,355 of omtrent *f* 10,000 gemiddeld, de 66 verlaten plantages of gronden voor *f* 20,758, of gemiddeld *f* 311. De zes hoogste prijzen der plantages waren van 40 tot *f* 20,000, vier en twintig haalden van *f* 17,000 tot *f* 12,000 en de rest van *f* 900 tot *f* 5, alhoewel de kleinste dier gronden 250, de meesten 600 Surinaamsche akkers bedragen.

Gedurende 1866 (de 9 eerste maanden) werden verkocht, de suikerplantages *la Rencontre* voor *f* 58,000 en de suiker- en kostplantages *Johanna Margaretha* en *Maasstroom* te zamen voor *f* 68,400, de koffij- en kostplantages *Twijfelachtig*, *Killenstein* en *Maria Petronella* respectivelijk voor *f* 7400, *f* 57,600 en *f* 24,000, de kostgrond *la Prospérité* voor *f* 6100, vijf belangrijke suikerplantages werden bovendien in veiling gebragt doch niet verkocht, en twee andere gedeeltelijk maar tegen geringe prijzen.

Den 1 Jan. 1866 waren in 't geheel nog slechts 76 suikerplantages in cultivatie.

De reden waarom het aantal plantages en gronden voor 1866 zooveel grooter is opgegeven, dan dit in 1862 was, is omdat in den laatsten tijd veel kleine kostgrondjes zijn aangebragt, die ook in dit getal zijn opgenomen.

Digitized by Google

Bijlage No. II.

FINANTIEN VAN SURINAME.

Ontvangsten, Uitgaven en Subsidiën.

Gemiddeld jaarlijks van 1853 tot en met 1862.	In Suriname.		In Nederland.		Subsidiën uit Nederland.	Opbrengst der belastingen en andere middelen.	*Opmerkingen.*
	Ontvangen	Uitgegeven.	Ontvangen.	Uitgegeven			
	938,933	1,136,800	61,051	195,260	336,165	767,555	Het gemiddelde der tien laatste jaren voor Emancipatie.

1863 Werd voor rekening v. Suriname Werkel. Ontv. *f* 1,136,083
Werkel. Uitg. 2,181,002
De opbrengst der belastingen, enz. was *f* 746,458
De Subsidiën bedroegen 1,044,918

1864 Werkel. Ontv. *f* 1,013,541
Uitgegeven 1,865,158
De opbrengst der belasting, enz. was *f* 927,937
De Subsidiën bedroegen 851,816

1865 — Begrooting van Uitgaven *f* 1,747,196
Begrooting opbrengst belastingen *f* 775,196
Gevraagde Subsidiën 972,000

1866 — Begrooting van Uitgaven *f* 2,036,037
Begrooting opbrengst belastingen *f* 732,037
Gevraagde Subsidiën *f* 1,304,000

Na de invoering van het Regerings-Reglement komen jaarlijks vast ten laste van 's Rijks schatkist *f* 550 tot *f* 600,000, voor de troepen, zeemagt en gouverneurs-wedde.

Digitized by Google

Geldswaardig bedrag van In- en Uitvoer.

Van 1853 tot en met 1862. Gemiddeld Jaarlijks.	Invoer.	Uitvoer.
	f 2,771,594	*f* 3,762,569
1863	*f* 3,678,947	*f* 3,103,699
1864	4,811,582	3,118,736
1865	4,504,520	2,235,398

In- en Uitgaande Regten gedurende de laatste tien jaren 1856 tot en met 1865 geheven.

Inkomende Regten.		Uitgaande Regten.	
1856/59 gemidd. 'sjaars	*f* 83,346	1856/59 gemidd. 'sjaars	*f* 203,261
1860	87,309	. . . . .	220,200
1861	82,776	. . . . .	177,311
1862	82,893	. . . . .	172,570
1863	117,660	. . . . .	153,618
1864	162,877	. . . . .	154,665
1865	145,989	. . . . .	110,492

De vermeerdering van Inkomende- en de vermindering van Uitgaande Regten, die zich van af het Emancipatiejaar 1863, zoo sterk teekent, vond plaats niettegenstaande het tarief onveranderd bleef.

Digitized by Google

Koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1867.

UITGAVEN.

Benaming der uitgaven.	Raming voor 1867. In de Kolonie.	In Nederland.
1°. Algemeen Bestuur en Koloniale Staten. . .	f 64,184.35	f 12,210.00
2°. Justitie en Policie. .	" 224,836.75	
3°. Administratie van Financiën.	" 66,561.75	
4°. Onbeheerde boedels en weezen.	" 40,904.00	
5°. Eeredienst en Onderwijs.	" 64,670.00	
6°. Plaatselijke en huishoudelijke kosten, waaronder hospitalen en geneeskundige dienst te Parimaribo en in de districten . . f 83,000		
Onderstand voor ouden, gebrekkigen en weezen. - 55,000		
Leprozen-etablissement . . - 16,333		
Onderhoud v. bruggen en wegen . . - 10,000		
enz.,enz. f 31,45735		
	" 195,790.35	" 500.00
7°. Bouw-Departement.		
Onderhoud van sluizen, kokers, ponten, booten enz. . f 13,000		
Herstelling v. stelling, Kol. vaartuigen. - 13,380		
Aankoop van ijzeren regenbakken en nieuwe woning districts-commissaris - 28,500		
enz., enz. f 42,665		
	" 97,515.00	" 500.00
Transportere. . .	f 753,962.20	" 13,210.00

MIDDELEN EN INKOMSTEN.

Benaming der middelen en inkomsten.	Raming voor 1867. In de Kolonie.	In Nederland.
1°. de directe en indirecte belastingen:		
a. Hoofdelijke belasting der vrijgemaakten enz.	f 42,000.00	
b. Personeel	" 32,000.00	
c. Patentregt	" 29,000.00	
d. Huurwaarde van huizen	" 19,000.00	
e. Paardengeld . . .	" 800.00	
f. Quota van Suikerplantaadjen en Houtgronden.	" 13,000.00	
g. Inkomende regten .	" 165,000.00	
g. Uitgaande regten .	" 160,000.00	
g. Lastgeld der schepen	" 40,00.00	
g. Baak- los en steigergelden.	" 7,500.00	
h. Zegelregt	" 52,000.00	
i. Venduregt . . .	" 20,000.00	
k. Transportregt . .	" 20,000.00	
l. Successie- en overgangsregten . . .	" 5,000.00	
m. Begraafplaatsregt. .	" 3,000.00	
n. Belastingen op de verlotingen.	" 200.00	
o. Leges en Provisiegelden	" 2,500.00	
2°. Passagegelden . . .	" 24,000.00	
3°. Opbrengst der Posterij.	" 10,000.00	
4°. Erfpachten	" 2,200.00	
5°. Landtaxen of akkergelden	" 10,000.00	
6°. Waag- en roeigelden, alsmede Entrepôt en pakhuishuur	" 5,000.00	
7°. Inhouding op de tractementen der ambtenaren voor pensioen. . . .	" 41,000.00	f 3,000.00
8°. Inkomsten der opgeheven particuliere West-Indische Bank . . .	*Memorie.*	
9°. Inkomsten voortspruitende uit den verkoop van gouvernementsplantaadjen	" 3,265,33	
Transportere . . .	f 706,465.44	f 3,000.00

Digitized by Google

Benaming der uitgaven.	Raming voor 1867. In de Kolonie.	Raming voor 1867. In Nederland	Benaming der middelen en inkomsten.	Raming voor 1867. In de Kolonie.	Raming voor 1867. In Nederland.
Transport . . .	f 753,962 20	f 13,210.00	*Transport* . . .	f 706,465.33	f 000,000.00
8°. Koloniale vaartuigen en loodswezen. Tractementen, gagiën en toelagen f 46,600 Steenkolen v. de koloniale stoomvaartuigen. - 65,602 Enz., enz. . f 33,253	" 145,355.00	" 10,200.00	10°. Verpleeggelden in het hospitaal	" 10,000.00	
9°. Pensioenen, gagementen, wachtgelden en anderen.	" 60,049.99	" 90,592.58	11°. Terugbetaling van voorschotten.	" 220.00	" 214.28
10°. Premiën voor den aanvoer van vrije arbeiders. — *Memorie.*			12°. Renten van het opgeheven West-Indisch pensioenfonds		" 10,762.00
11°. Onvoorziene uitgaven.	" 50,000.00	" 8,000.00	13°. Verschillende ontvangsten en toevallige baten .	" 24,040.00	" 8,000.00
Buitengewone en onvoorziene uitgaven.	" 180,000.00		14°. Bijdrage van Nederland in de kosten vallende in de Kolonie op het Militair Departement. . . . . (1)		*Memorie.*
			15°. Teruggave volgens art. 4 der wet van 8 Augustus 1862 (Stbl. n°. 164) van de uit de Koloniale kas betaalde premiën voor den aanvoer van vrije arbeiders . . . (2)		*Memorie.*
			16°. Bijdrage uit 's Rijks schatkist tot aanvulling der koloniale middelen. . . . . (3)		" 509,468.15
	f 1,143,167.19	f 122,002.58		f 740,725.33	f 524,444.44
Te zamen . . .	f 1,265,169.77.		Te zamen . . .	f 1,265,169.77	

(1) Het bedrag dit jaar overeenkomstig art. 107 van het Regerings-Reglement voor de kosten van zee- en landmagt in de kolonie en voor de wedde van den Gouverneur, uit 's Rijks schatkist bij te dragen, is omtrent . . . . . f 530,000

(2) Het bedrag der premiën voor den aanvoer van immigranten, wordt voor dit jaar begroot op - 200,090

(3) Bijdrage uit 's Rijks schatkist, tot aanvulling der koloniale middelen gevraagd. . . . . - 509,468

Totaal uit 's Rijks schatkist bij te dragen . . f 1,239,468

Begrooting van hetgeen de kolonie uit eigen middelen, tot eigen behoeften zal bijdragen. - 755,701

Groot totaal der voor de kolonie geraamde uitgaven. f 1,996,169

Digitized by Google

Bijlage N°. III.

BRITSCH-GUIANA.

FINANTIELE OPGAVEN *tot maatstaf der gevolgen van de Emancipatie, die 1 Aug. 1838 onvoorwaardelijk werd afgekondigd.*

WAARDE VAN IN- EN UITVOER.

In ponden sterling.

	1834.	1838.	1839.	1840.	1841.	1842.
Invoer	703,133	739,705	1,419,900	1,296,257	1,165,638	732,681
Uitvoer	1,566,383	1,702,421	1,267,150	1,948,105	1,463,719	1,007,287
	1850.	**1854.**	**1860.**	**1863.**	**1864.**	**1865.**
Invoer	785,157	916,498	1,145,058	1,121,979	1,508,560	1,359,292
Uitvoer	815,421	1,405,332	1,513,452	1,679,385	1,845,351	2,089,639

Uit bovenstaande cijfers blijkt, dat vóór de Emancipatie, de waarde van den Uitvoer meer dan het dubbel van den Invoer was; dat de Invoer in 1839, 40 en 41, dat is gedurende de eerste drie jaren *na* de Emancipatie, bijna verdubbelde, maar later weer tot de vorige cijfers terugkwam om bij talrijken Invoer van Immigranten en toenemenden Uitvoer van producten in 1860 en later tot eene nooit gekende hoogte te klimmen. Het verdient hier echter bijzondere opmerking, dat alleen in 1839, het eerste jaar na de Emancipatie, de waarde van den Invoer grooter was dan die van den Uitvoer, en dat de waarde van den Uitvoer gedurende de laatste vijf jaren aanzienlijk hooger was dan in den slaventijd.

INKOMENDE REGTEN EN ACCIJNSEN.

In Dollars.

	1862.	1863.	1864.	1865.
Algemeene inkomende regten	617,928	605,614	777,085	748,049
Wijn en sterke dranken	152,827	172,419	182,440	217,172
Accijnsen op den Rum.	275,652	255,410	283,338	283,254
Totaal van inkomende regten en belasting op sterken drank	1,046,407	1,033,493	1,242,863	1,248,475

Zoodat de uitgaven der Kolonie alleen uit deze drie bronnen van inkomsten voor twee derden worden gedekt.

Digitized by Google

JAARLIJKSCHE ONTVANGSTEN EN UITGAVEN.

In dollars van f 2.50 Ned^{l}. Cour^{t}.

1831.	Ontvangsten 217,324 Uitgaven 259,872	1838.	Ontvangsten 524,592 Uitgaven 456,307
1841.	Ontvangst. 1,192,878.00. Uitgaven 1,066,227.00.	1850.	Ontvangst. 881,323 00. Uitgaven 876,561 0o.
1854.	Ontvangst. 1,172,308.00. Uitgaven 1,097,203.00.	1862.	Ontvangst. 1,442,444.00. Uitgaven. 1,490,126.00.

BEGROOTING VAN 1863.

Uitgaven.	Dollars van f 2.50 Ned. Cour^{t}.	Inkomsten.		Dollars van f 2.50 Ned. Cour^{t}.
Gewone dienst	875,023,00	In kas van vorige rekening. . .		32,715.00
Civiele Lijst.	119,757,00	Algemeene inkomende regten	630,000	
Geestelijken	89,300.00	Min het bedrag van regten die voor het Immigratie-fonds geheven worden. . .	30,000	
Intrest en aflossing van schuld. .	141,180 00		600,000	
Uitgaven ten gevolge van het oproer in 1856.	26,880.00	Inkomende regten op Wijn en Sterke Dranken. . . .	175,000	
Immigratie.	184,818.00	Accijns op den Rum. .	280,000	
Totaal Uitgaven. . . .	1,436,858.00	Ton- en baken-gelden . .	19,000	1,074,000,00
		Patenten van slijterijen en drankwinkels.		120,000,00
		Andere patenten.		54,000,00
		Boeten en verbeurdverklaringen. .		35,000.00
		Zegelregten		14,000,00
		Verschillende andere inkomsten. .		108,000.00
		Totaal Inkomsten. . . .		1,437,715.00

Digitized by Google

BEGROOTING VAN BRITSCH-GUIANA 1867.

In Dollars van f 2—50 Nedl. Cour^{t}.

BEGROOTING UITGAVEN 1866.

Pensioenen en Gratificatiën . . .		28,266.93
Justitie		39,440.67
Koloniale Stoom-Communicatiën .		55,340.00
Hospitalen, arm-, wees- en krankzinnigenhuizen.		97,580.00
Schutterij		8,324.00
Verschillende buitengewone uitgaven waaronder tot ondersteuning van de fondsen der Hoofdplaats Georgetown, 10,000 doll., en idem voor de Maatschappij van landbouw, handel en nijverheid, 5,000 doll. enz.		39,666.54
Politie		145,890.91
Geldelijke ondersteuning der armen en inrigting tot verzorging van de Leprozen		75,310.00
Postwezen		14,560.00
Drukloonen		4,240.00
Strafgevangenissen en huizen van arrest		72,115.50
Administratie van Finantiën en openbare werken		21,530.00
Administratie en toezigt van belastingen en in- en uitgaande regten.		91,934.00
Scholen.		67,895.00
Totaal voor de gewone huishoudelijke diensten		762,093.55
Begrooting van het bedrag voor Immigratie benoodigd.		
Salarissen van Agenten en andere uitgaven van toezigt.	20,640.00	
Immigratie van Britsch-Indië	220,000.00	
" van China . .	160,000.00	
" van Madera .	5,000.00	
" van Afrika .	12,990.94	
Premiën aan Immigranten die hun regt op vrije terugreis uitstellen. .	50,000.00	
Premiën voor vrije Immigranten.	20,000.00	
Kosten van terugreis der Immigranten die na volbragten diensttijd daarop aanhouden. .	26,000.00	
Totaal Immigr.-kosten .	514,630.94	
Transportere . . .		762,093.55
Transport . . .	514,630.94	762,093.55
Twee derden waarvan voor rekening van de huurders en een derde waarvan voor rekening van de Koloniën.		171,543.64
Openbare gebouwen en werken, waaronder de zeebreker ten Oosten van de stad, enz.		120,029.00
Civile lijst (voor zeven jaren in overeenkomst met de Kroon vastgesteld) waarop de tractementen voor Gouverneur en Secretarissen, Bisschop, en andere Geestelijken, Regters en eenige Magistraten. . .		208,618.56
Interest en aflossing van de vroeger, *meest* voor Immigratie gemaakte openbare schuld.		169,856.00
Gezamenlijk totaal uitgaven.		1,432,140.75

BEGROOTING INKOMSTEN EN MIDDELEN 1866.

In Dollars van f 2.50 Nedl. Cour^{t}.

Groot transport van de rekening des vorigen jaars, in kas	124,649.11	
Afloss. van verschillende door de Kol. verschuldigde gelden en transport van in het vorige jaar goedgestemde en niet verbruikte sommen	82,854.05	41,795.06
Inkomende regten . .	690,000.00	
Begrooting van zekere regten die uitsluitend voor de Immigratiekas bestemd zijn, daar af te trekken	40,000.00	650,000.00
Ink. Regten op wijn en sterke dranken.		190,000.00
Accijns op den Rum (in de Kolonie gemaakt en verbruikt)		260,000.00
Baak- en lastgeld der schepen . .		20,000.00
Patentgeld van drankwinkels . .		100,000.00
Andere patenten te zamen . . .		45,000.00
Inkomsten Penal settlement en andere Gouvernements-inrigtingen.		40,000.00
Vendu-, transport- en andere regten .		25,000.00
Boeten en verbeurdverklaringen. .		20,000.00
Interessen en diverse uitstaande vorderingen, zegelregten, enz. enz. .		47,000.00
Totaal Inkomsten en Middelen. .		1,438,795.00

Bovendien wordt het onderhoud van de troepen door 's Rijks schatkist betaald, en geeft de Kolonie alleen als tafelgeld voor de officieren van het garnizoen eene toelage.

De schulden der Kolonie bedroegen 1 Mei 1863, 3,765,560.00 dollars, waarvan voor Immigratie 3,411,840.00, en voor openbare werken en schade-vergoeding aan hun die in het oproer van 1856 geplunderd werden, 353,720.00.

Digitized by Google

Bijlage No. IV.

BRITSCH GUIANA.

STATISTIEKE OPGAVEN *tot maatstaf der gevolgen van de Emancipatie, die 1 Augustus* 1838 *onvoorwaardelijk werd afgekondigd.*

Bevolking vóór en na de Emancipatie.

In 1831	Blanken	3,529		
	Vrije Kleurlingen en Zwarten	7.521		
	Negerslaven	89,484		
			Totaal	100,534
» 1838	Vrijen	15,500		
	Slaven	85,000		
			»	100,500
» 1841	Stads bevolking	23,000		
	Landelijke bevolking	79,000		
			»	102,000
» 1851	Blanken, Kleurlingen, Negers en Immigranten		»	135,900
» 1861	Blanken	11,488		
	Oude en nieuwe gekleurde bevolking en Immigranten.	143,538		
			»	155,026

De vermeerdering van bevolking, grootendeels, zoo niet geheel, door Immigratie ontstaan, bedroeg dus de 23 eerste jaren na Emancipatie bijna 55,000 hoofden.

Immigratie.

Van 1 Jan. 1834 tot en met 31 Dec. 1865, werden in de Britsch-Guiana aangevoerd:

Van de West-Indische Eilanden.	19,776	Totaal in 32 jaren: 126,385.
» Madera.	26,942	
» Britsch-Indië.	53,269	
» de Azoren.	164	
» Afrika	13,274	
» Engeland.	21	
» China.	11,842	
» de Kaap-Verdische Eilanden.	819	
» Malta.	208	
» de Noord-Amerikaansche Staten . . .	70	

Digitized by Google

AANVOER GEDURENDE DE LAATSTE VIJF JAREN.

In 1862 Portugezen 29, Br. Indië 5625, Afrika 558, China 2590, Tot. 8802
» 1863 Barbadian. 69, » » 2354, » 373, » 396, » 3192
» 1864 » 4297, » » 2709, » 309, » 509, » 7824
» 1865 » 2482, » » 3216, » 42, » 1691, » 7549
Portugezen 118.

UITVOER VAN HET HOOFDPRODUCT, SUIKER, UIT BRITSCH-GUIANA.

Gemiddeld jaarl. over	1831/34	1835/38	1839/42	1843/46	1847/50	1851/54	1855/58
Centenaars (v. 100 Amst. p.)	857,000	936,000	529,000	502,000	611,000	731,000	753,000

1862	1863	1864	1865	
1,083,904	1,233,680	1,172,992	1,377,760	Centenaars v. honderd Amst. pond.

De volgens bovenstaande cijfers, op zoo groote schaal verkregen ondervinding van de meerdere of mindere geschiktheid der verschillende soorten van Immigranten, is als volgt:

Die van de West-Indische Eilanden en in het bijzonder die van Barbados deden weinig goed voor de Kolonie, daar de meeste het uitschot van hun volk, onwillig en ongeschikt tot veldarbeid zijn, zoodat er betrekkelijk vele in de gevangenissen en weinige aan geregelden plantagearbeid gevonden worden; daar de passage van Barbados naar Demerary voor hen echter slechts 6 dollars per hoofd bedraagt, blijft de aanvoer van daar steeds voortduren en blijven er velen als bedienden enz. in de Kolonie, hoewel ook een groot gedeelte, na kort verblijf, weder vertrekt.

Die van Madera zijn, over het algemeen, uitstekend naarstig en goed volk en de Kolonie heeft veel aan hen te danken; vele hunner bezweken echter aan de moeras- en gele koortsen, daar men meent dat de helft van hun getal in de Kolonie begraven werd, dat slechts omtrent drie duizend naar hun land terugkeerden en er thans slechts omtrent acht duizend in de Kolonie zijn.

De Koelies van Britsch-Indië voldoen zeer goed voor de Kolonie; ziekte en sterfte zijn gering onder hen; zij schikken zich uitmuntend naar klimaat en arbeid, maar de verpligting om hen na 10 jaren op kosten der Kolonie weder naar Indië terug te sturen, maakt hun arbeid

Digitized by Google

duur, en is oorzaak dat de bevolking slechts weinig blijvend voordeel of vermeerdering van hunne talrijke aankomst ondervindt.

De Afrikanen, meest uit de slavenschepen verloste Negers van de West-Kust, zijn hier en even als overal in de West-Indiën, van groote waarde voor de groote landbouw-industrie; zij nemen spoedig taal en gewoonten der oude bevolking aan, zijn zelden ziek, vervullen den plantage-arbeid met gemak en na hunne verpligte werkovereenkomsten uitgediend te hebben, maken zij eene nuttige en blijvende vermeerdering van de oude bevolking.

Omtrent de Chinezen valt *veel vóór* en *veel tegen* te zeggen; zij zijn, zoo als bekend is, zeer vlijtig en in zoo ver een goed voorbeeld en hulp voor de vrijgemaakten, vestigen zich voor goed in de Kolonie en kunnen het met de gezondheid, hoewel minder goed dan Koelies en Afrikanen, veel beter dan de Portugezen uithouden; ook is van dit element voor kleinhandel en kleinen land- of tuinbouw veel voor de toekomst te hopen; de bezwaren echter zijn de groote kosten van aanvoer, en het bezwaar uit zedelijk en politiek oogpunt om hen in getalsterkte de overhand te doen verkrijgen, wanneer zij met een gering getal vrouwen uitsluitend en in te groot getal tegenover de oude bevolking aangevoerd worden.

Op de bewoners van Malta, van de Azoren en van de Kaap-Verdidische Eilanden passen bijna dezelfde opmerkingen welke de Maderianen gelden.

Negers uit de Staten van Noord-Amerika kwamen er nog slechts weinige aan; de algemeene opinie is niet gunstig omtrent hunne geschiktheid voor deze Kolonie; men vreest veel onrust en vagabondage, daar de goeden en werkzamen onder hen het te huis zeer wèl vinden kunnen en niet behoeven te emigreren en de meeste, niet aan den veldarbeid tusschen de keerkringen gewoon, daaronder zwaar zouden lijden.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google